

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Změny struktury rozpočtu obce
Changes of Municipal Budget Structure

Student: Jana Klaclová

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Ostrava 2010

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Jana Klaclová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 01 Veřejná ekonomika a správa
Téma: Změny struktury rozpočtu obce
Changes of Municipal Budget Structure

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Pravidla hospodaření obcí
 3. Analýza hospodaření obce
 4. Zhodnocení struktury obecního rozpočtu v letech 2005-2009
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7262-086-4.

SCHNEIDEROVÁ, I. *Rozpočtová skladba v roce 2009, rozpočtová pravidla, praktická řešení, návody, vzory*. 1. vyd. Rožďalovice: Revos-L, 2009. 262 s. ISBN 978-80-903160-8-9.

PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Petr Tománek, CSc.**

Datum zadání: 20.11.2009

Datum odevzdání: 07.05.2010

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh č. 1 až 3, vypracovala samostatně. Jako přílohu č. 4 jsem využila oficiální statistické údaje zveřejněné na stránkách Ministerstva financí ČR.

V Šumperku, dne 7. května 2010

.....
Jana Klaclová

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	PRAVIDLA HOSPODAŘENÍ OBCÍ.....	3
2.1	Obec	3
2.2	Rozpočet obce a rozpočtový výhled.....	5
2.3	Rozpočtový proces a rozpočtová skladba	7
2.4	Příjmy obce	10
2.4.1	Rozpočtové určení daní	13
2.4.2	Ekonomická krize a její vliv na finanční hospodaření obcí	15
2.5	Výdaje obce.....	16
3	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE.....	17
3.1	Charakteristika obce Červenka.....	17
3.2	Rozpočtový proces obce.....	19
3.3	Závěrečný účet obce	22
3.4	Analýza příjmů rozpočtů obce Červenka	23
3.4.1	Novela RUD a daňové příjmy obce v letech 2007 a 2008	26
3.4.2	Celosvětová ekonomická krize a daňové příjmy obce v letech 2008 a 2009.....	30
3.5	Analýza výdajů rozpočtů obce Červenka.....	33
4	ZHODNOCENÍ STRUKTURY OBECNÍHO ROZPOČTU V LETECH 2005 - 2009 ..	36
5	ZÁVĚR.....	41
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	44
	SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ	
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	

1 ÚVOD

Počátky obcí a jejich hospodaření lze vysledovat ve starém Římě a Řecku. Menší geografické útvary se vytvářely uvnitř státu zpravidla na základě potřeby lidí spolu blíže komunikovat, obchodovat a společně se bránit. Vznikaly relativně samostatné hospodářské celky s určitými výsadami získanými od státu nebo od panovníka. Stupeň samostatnosti se v čase měnil a vyvíjel.

V České republice bylo obecní zřízení obnovováno po událostech roku 1989, kdy zanikly Místní národní výbory, a započala reforma veřejné správy. Obce se staly základní územní jednotkou státu. Decentralizace pravomocí státu směrem k obcím umožňuje obcím reagovat pružněji na potřeby obyvatel a účelněji zabezpečovat jejich uspokojování. Demokraticky volená samospráva se stává zárukou sladování obecních zájmů a nároků s veřejným zájmem. Možnost samostatně rozhodovat o svých záležitostech spolu se zajištěním státní správy a poskytováním veřejných statků a služeb ovšem musí být spojena se schopností zajištění dostatečných zdrojů na tuto činnost.

Obecní rozpočty, jako hlavní finanční nástroj zabezpečování cílů obecní politiky, jsou součástí soustavy veřejných rozpočtů. Hlavním zdrojem příjmů územních rozpočtů jsou výnosy z daňových příjmů poskytnuté obcím v rámci přerozdělovacích procesů státu. Stát se dlouhodobě snaží nalézt optimální míru rozdělení veřejných příjmů mezi jednotlivé úrovně veřejných rozpočtů tak, aby umožnil jejich hospodárné využití při zajišťování veřejných statků na celém svém území. Činí tak institutem zvaným rozpočtové určení daní.

Hospodaření obcí tedy vždy úzce souvisí s vývojem ekonomiky státu. Je zřejmé, že daří-li se dobře plnit státní rozpočet v důsledku celkového ekonomického růstu země, daří se i obcím. Aktuální celosvětová ekonomická krize, jejíž prvopočátky lze vystopovat v americké hypoteční krizi v roce 2007, přiživované spekulativními obchody s ropou a následným pádem akciových trhů v polovině roku 2008, naplno zasáhla i Českou republiku. V době globálních trhů není otevřená česká ekonomika schopna zabránit importování krize na své území.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení struktury rozpočtu vybrané obce v průběhu let 2005 - 2009 a změn v oblasti daňových příjmů v souvislosti se změnou zákona o rozpočtovém určení daní a v souvislosti s dopady celosvětové ekonomické krize.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část vychází ze základních legislativních předpisů a odborné literatury a v obecné rovině popisuje obecní zřízení, pravidla hospodaření obce, rozpočet obce, etapy rozpočtového procesu a příjmy a výdaje obce. Vysvětluje také přerozdělovací procesy státu v oblasti daňových příjmů obcí v rámci zákona o rozpočtovém určení daní a věnuje se důsledkům celosvětové ekonomické krize na obecní příjmy.

V praktické části je na vybrané obci popsán konkrétní průběh rozpočtového procesu a vyhotovena finanční analýza hospodaření s popsáním změn ve struktuře rozpočtů této obce v průběhu let 2005 – 2009. Dále jsou podrobně zanalyzovány změny v objemu výnosů z daňových příjmů v rozpočtu obce, a to v letech 2007 a 2008 v souvislosti s účinností novely zákona o rozpočtovém určení daní od 1. ledna 2008, a v letech 2008 a 2009 v souvislosti s dopady ekonomické krize.

2 PRAVIDLA HOSPODAŘENÍ OBCÍ

Územní samospráva je formou veřejné vlády a správy, tzn. samostatného spravování věcí veřejných na území menším než je stát, s působností stanovenou zákonem, viz [1]. Reprezentuje společenství občanů žijících v geograficky určeném celku, hájí jejich zájmy a spravuje dané území prostřednictvím demokraticky volených zástupců. Odpovídá za zabezpečování veřejných statků a vytváření podmínek pro sociálně ekonomický rozvoj daného území. Plní tím především samosprávnou funkci, může však plnit i funkci vykonavatele rozhodnutí státu jako přenesenou funkci výkonu státní správy.

2.1 Obec

Obec je zákonem o obcích č. 128/2000 Sb. vymezena jako základní územní samosprávné společenství občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Jako veřejnoprávní korporace má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Pečuje o všestranný rozvoj svého území, potřeby svých občanů a chrání veřejný zájem.

Každá obec má svůj název a jedno nebo více katastrálních území. Má-li alespoň 3 000 obyvatel, může se na vlastní návrh stát městem, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Zvláštní postavení mají zákonem určená statutární města, která mohou svá území členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy. Obce se mohou dle zákonných podmínek slučovat i oddělovat. Mohou užívat vlastní symboly - znak, vlajku a razítko obce, viz [7].

Obce plní své funkce na základě Ústavy ČR a dalšími zákony jim svěřených pravomocí. Vlastní záležitosti obec spravuje samostatně, v **samostatné působnosti**. O svých potřebách a zájmech rozhoduje samostatně, avšak vždy v rámci zákonů a jiných právních předpisů. Samostatná působnost obce je velmi široká a vyplývá ze základního poslání obce pečovat o rozvoj svého území a o potřeby občanů. Obec tedy zejména zajišťuje a v rámci svého rozpočtu i financuje veřejné statky, hospodářství s majetkem obce, zakládá nebo zřizuje právnické osoby, příspěvkové organizace a

organizační složky obce, sestavuje programy rozvoje a územní plán, vytváří podmínky pro zvýšení zaměstnanosti na svém území, rozšiřuje občanskou vybavenost, pro efektivnější dosahování svých cílů spolupracuje s jinými obcemi či organizacemi, v rámci zákonných norem vydává pro potřebu úpravy a regulace obecných podmínek obecně závaznou vyhlášku obce a uspokojuje další potřeby obyvatelstva zejména v oblasti bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, výchovy a vzdělávání, kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku, viz [7].

V přenesené působnosti potom zajišťuje a vykonává státní správu svěřenou zákonem k výkonu orgánu obce. Dle rozsahu státní správy svěřené obci k výkonu rozlišujeme působnost v základním rozsahu, kterou vykonávají všechny obce, působnost v rozsahu pověřeného obecního úřadu, v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností a dále obce s matričním či stavebním úřadem. Správní obvody pro výkon přenesené působnosti těchto obcí vymezuje vyhláška. Na základě písemné dohody, tzv. veřejnoprávní smlouvy, mohou obce se svěřenou vyšší pravomocí vykonávat tuto činnost i pro jiné menší obce ve svém správním obvodu. Na plnění úkolů v přenesené působnosti stát obcím finančně přispívá ze státního rozpočtu (SR).

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce (ZO). Dalšími orgány jsou rada obce (RO), starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. ZO je kolektivní volený orgán s lichým počtem členů, volených na čtyřleté funkční období. Přesný počet členů zastupitelstva stanovuje ZO před konáním voleb na základě počtu obyvatel obce a velikosti územního obvodu (zákonem o obcích v určeném rozmezí). Z řad svých zvolených členů ZO volí starostu, místostarostu a členy RO. Funkce člena ZO je veřejnou funkcí. ZO rozhoduje ve věcech náležících do samostatné působnosti obce, ve věcech přenesené působnosti jen, stanoví-li tak obecní zřízení nebo zákon. ZO se schází dle potřeby, nejméně jednou za 3 měsíce. Zasedání ZO jsou veřejná, svolává a řídí je starosta. ZO je usnášeníschopné, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů. ZO zřizuje jako své iniciativní a kontrolní orgány: kontrolní výbor, finanční výbor, a žije-li v obci alespoň 10 % občanů jiné národnosti než české, tak také výbor pro národnostní menšiny, viz [7].

RO je výkonným orgánem obce ve věcech samostatné působnosti. Z této činnosti je zodpovědná ZO. V přenesené působnosti má RO vyhrazeno vydávat nařízení obce a plnit jiné úkoly uložené zákonem. RO tvoří starosta, místostarosta a další členové. Počet členů je vždy lichý – nejméně 5 a nejvýše 11, ale nesmí přesahovat 1/3 počtu členů ZO. RO se nevolí v obcích s méně než 15 členy ZO. Tam potom funkci rady plní starosta obce. RO připravuje návrhy pro jednání ZO a zabezpečuje plnění ZO přijatých usnesení. Zasedání RO je neveřejné. RO zřizuje jako své iniciativní a poradní orgány komise.

Starosta zastupuje obec navenek a ze své funkce je zodpovědný ZO. Zástupcem v době jeho nepřítomnosti je místostarosta zvolený ZO. Starosta svolává a řídí zasedání ZO a RO, podepisuje právní předpisy obce, usnesení ZO a RO. Má právo pozastavit usnesení RO, má-li za to, že je nesprávné. Jmenuje a odvolává, se souhlasem ředitele krajského úřadu, tajemníka obce. Kde není tajemník jmenován, vykonává jeho pravomoci a zabezpečuje výkon přenesené působnosti, viz [7].

Obecní úřad je řízen starostou. Dále ho tvoří místostarosta, tajemník OÚ, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. OÚ plní úkoly v oblasti samostatné působnosti – úkoly uložené ZO nebo RO, pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. A v oblasti přenesené působnosti vykonává státní správu.

2.2 Rozpočet obce a rozpočtový výhled

Obec je se svým rozpočtem, jako základní územní jednotka státu, součástí systému veřejných rozpočtů ČR, které dále zahrnují rozpočty krajů (VÚSC), dobrovolných svazků obcí (DSO), regionálních rad regionů soudržnosti (RRRS), státních fondů a samotného státního rozpočtu ČR.

Rozpočet obce je finančním plánem a základním nástrojem jejího finančního hospodaření. Je to peněžní fond tvořený, rozdělovaný a používaný stejně jako jiné veřejné rozpočty na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence.

Rozpočet je bilancí příjmů a výdajů obce v daném kalendářním roce. Zachycuje i ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud

se tyto neuskutečňují mimorozpočtově. Dále se mimo rozpočet evidují cizí a sdružené prostředky a také případná hospodářská (podnikatelská) činnost obce. Výsledky z hospodářské činnosti obce se do rozpočtu obce promítnou vždy nejpozději na konci kalendářního roku, viz [3].

Hospodaření obce vychází z rozpočtu obce sestaveného na rozpočtový rok, který je shodný s rokem kalendářním. Při jeho sestavování se vychází z rozpočtového výhledu, který je pomocným nástrojem střednědobého finančního plánování obce. Sestavuje se dle uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje rozpočet, a minimálně při změně vnějších podmínek (přijetí nových úvěrů a půjček) by měl být aktualizován. Obsahuje souhrnné údaje o příjmech a výdajích, o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

Rozpočet obce se zpravidla sestavuje jako vyrovnaný, tzn. že příjmy a výdaje daného roku se rovnají. Může být schválen i jako přebytkový, kdy příjmy jsou vyšší než výdaje s tím, že přebytek v příjmech daného roku je určen na splátky jistiny úvěru z minulých let nebo je určen k využití až v následujících letech. A rovněž je možnost rozpočet schválit jako schodkový, ale jen v případě, že schodek bude pokryt rezervou finančních prostředků minulých let, smluvně zajištěnými výpůjčními prostředky, popř. výnosem z prodeje komunálních dluhopisů.

Rozpočet se zpravidla sestavuje v členění na běžný a kapitálový, kdy se obě části vzájemně optimalizují a samostatně bilancují. Běžný rozpočet je tvořen příjmy a výdaji, které se každoročně opakují a jsou určeny k zajištění běžného chodu obce. Jeho saldo by mělo být dlouhodobě přebytkové, aby byla do budoucna zaručena obnova majetku obce. Kapitálový rozpočet tvoří dotace, výnosy z prodeje majetku a přebytky běžného rozpočtu na straně příjmů, výdaji potom je samotné financování investičních potřeb a záměrů obce. Jedná se o potřeby jednorázové a obvykle trvají delší období než rozpočtový rok.

2.3 Rozpočtový proces a rozpočtová skladba

Rozpočtový proces je činnost orgánů obce spojená se sestavováním, schválením, plněním a kontrolou rozpočtu. Tato činnost bývá započata před rozpočtovým obdobím, které tvoří kalendářní rok, a končí kontrolou hospodaření po ukončení rozpočtového období, tzn. že zpravidla trvá 1,5 až 2 roky. Rozpočtový proces se každoročně opakuje a je upraven stejně jako další pravidla hospodaření obcí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. K obecným zásadám rozpočtového procesu patří každoroční sestavování a schvalování rozpočtu, jeho reálnost a pravdivost, úplnost a jednotnost, dlouhodobá vyrovnanost a publicita.

Návrh rozpočtu se zpravidla sestavuje na základě rozpočtu předcházejícího roku s tím, že se zohledňují změny, nové potřeby, záměry obce, smluvně zajištěné dotace, inflace apod. Vychází se také z rozpočtového výhledu obce, přihlíží se k volebnímu programu a programům rozvoje obce. Podoba návrhu rozpočtu by měla vycházet ze struktury dané rozpočtovou skladbou, ale obvykle se v návrhu preferuje spíše věcné hledisko tak, aby ZO při jeho schvalování a občanům při seznamování se s návrhem bylo zřejmé, na jaké konkrétní činnosti budou prostředky vynaloženy. Návrh rozpočtu se projednává a upravuje nejprve v orgánech obce. Před konečným projednáváním v ZO musí být minimálně 15 dnů zveřejněn zákonem stanoveným způsobem (úřední deska + dálkový přístup).

Časově se návrh rozpočtu sestavuje tak, aby se stihl **schválit** před 1. lednem rozpočtového roku. Pokud se tak nestane, řídí se hospodaření obce v době do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria. Ta stanovuje ZO, zpravidla ve výši 1/12 čerpání rozpočtu minulého roku na každý kalendářní měsíc rozpočtového provizoria. Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu obce po jeho schválení.

Návrh rozpočtu musí být schválen nadpoloviční většinou všech zastupitelů obce. V podobě, v jaké byl schválen, představuje závazné ukazatele hospodaření obce pro daný rok, včetně ukazatelů schválených dotací a finančních příspěvků pro zřízené nebo založené organizace obce a další osoby a organizace napojené na

rozpočet obce. Po schválení rozpočtu následuje neprodleně rozpis rozpočtu v třídění podle podrobné rozpočtové skladby, jejíž podobu stanovilo MF ČR vyhláškou, viz [6], a kterou pro členění finančních operací uplatňují všechny veřejné rozpočty. Tím je dána možnost objektivně hodnotit, srovnávat, zpracovávat a sumarizovat data územních rozpočtů mezi sebou navzájem, ale i vertikálně směrem k centrálnímu rozpočtu, kterým je SR ČR, i pro potřeby mezinárodního srovnávání.

Rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje rozpočtu z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového a konsolidačního.

Hledisko *odpovědnostní* je závazné pro finanční operace státního rozpočtu (členění na kapitoly), pro obce není povinné (ÚSC člení spíše na odbory).

Hledisko *druhové* je základním členěním všech finančních operací dle druhu na příjmy, výdaje a financování. Příjmy se dále člení na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery. Výdaje se dělí na běžné a kapitálové. V rámci financování se upravuje vyrovnanost rozpočtu tak, aby platila základní rovnice rozpočtové skladby:

$$\text{Příjmy} - \text{Výdaje} = \text{Přebytek (+)} / \text{Schodek (-)} = (-) / (+) \text{ Financování.}$$

Druhové hledisko třídění používá čtyřmístný kód, jehož každé číslo vyjadřuje úroveň třídění: třídu-seskupení položek-podseskupení položek-položku.

Odvětvové hledisko třídí finanční prostředky dle druhu činnosti, ze které plynou nebo na kterou se vynakládají (dle účelu). Dle účelu se třídí z příjmů jen nedaňové a kapitálové, z výdajů všechny operace. Opět se využívá čtyřmístný kód, jehož každé číslo vyjadřuje úroveň třídění: skupina-oddíl-pododdíl-paragraf.

Konsolidační hledisko je spojeno s konsolidací všech úrovní veřejných rozpočtů, kdy se nemění jejich výsledná bilance, ale jejich objem se na příjmové i výdajové straně snižuje o stejnou částku z realizovaných vícenásobných operací. Na úrovni obce se vylučují vícenásobná zaúčtování v důsledku převodů mezi fondy navzájem, mezi fondy a obecním rozpočtem a mezi zřizovatelem a organizační složkou. Konsolidace se realizuje užitím třímístného kódu tzv. záznamové jednotky.

Plnění rozpočtu se v průběhu roku průběžně kontroluje prostřednictvím výkazu FIN 2-12M Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtů ÚSC, RRRS a DSO. Na kontrole se podílí volené i výkonné orgány obce (např. finanční výbor). Další vnitřní kontrolní mechanismy jsou stanoveny kontrolním řádem obce a vycházejí ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě.

V průběhu roku může nastat potřeba změny rozpočtu na základě předem neznámých skutečností v oblasti hospodaření obce (organizační změny, změny právních předpisů, věcné změny). Tyto změny rozpočtu se nazývají *rozpočtová opatření*, týkají se závazných ukazatelů schváleného rozpočtu a evidují se v časové posloupnosti. Schvaluje je ZO, které může pověřit k provádění rozpočtových změn RO, v obcích, kde není RO, starostu obce. Rozpočtovým opatřením je:

- ♦ přesun rozpočtových prostředků, kdy se příjmy a výdaje navzájem ovlivňují bez změny jejich celkového objemu;
- ♦ použití nových nepředvídaných příjmů k úhradě nových nezajištěných výdajů, při zvýšení celkového objemu rozpočtu;
- ♦ vázání rozpočtových výdajů v důsledku neplnění rozpočtových příjmů, čímž se celkový objem rozpočtu snižuje.

Rozpočtové opatření je nutné udělat vždy, když se mění finanční vztah k jinému rozpočtu, např. v případě získání dotací, viz [9].

Po skončení rozpočtového období se provádí následná **kontrola rozpočtu** v podobě *závěrečného účtu*, který obsahuje všechny údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů, údaje o zřízených nebo založených PO a jejich výsledcích hospodaření, vypořádání finančních vztahů ke SR a ostatním rozpočtům veřejné úrovně a finanční vypořádání s příjemci dotací z rozpočtu obce. Součástí závěrečného účtu je i zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, které je obec povinna dát přezkoumat. O přezkoumání hospodaření obce požádá obec písemně příslušný krajský úřad nebo zadá přezkoumání auditorovi popřípadě auditorské společnosti. Přezkoumání provádí kraj v přenesené působnosti na základě zvláštního právního předpisu, viz [13].

Návrh závěrečného účtu musí být před jeho projednáním v ZO zveřejněn zákonem stanoveným způsobem (úřední deska + dálkový přístup) po dobu nejméně 15 dnů. ZO projednání závěrečného účtu uzavírá vyjádřením souhlasu s celoročním hospodařením obce, a to bez výhrad, nebo s výhradami, kdy přijímá opatření potřebná k nápravě zjištěných chyb a nedostatků. Závěrečný účet musí ZO projednat do 30. 6. následujícího roku.

2.4 Příjmy obce

Příjmy obecního rozpočtu jsou základním zdrojem financování všech potřeb obce. Míra finanční soběstačnosti obce je závislá na dostatečné výnosnosti obecních příjmů, kterou zase může obec ovlivnit vlastní aktivitou. Příjmy by měly být plánovatelné, administrativně nenáročné na správu a rovnoměrně rozložené v čase i prostoru, viz [1]. Zahrnují všechny nenávratně inkasované prostředky, jejichž podrobný výčet obsahuje §7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění. Nezahrnují vypůjčené cizí prostředky, tedy příjmy návratné.

Příjmy lze dělit také na vlastní, kam patří příjmy daňové, nedaňové a kapitálové, a na dotace. Dalším typem členění příjmů je členění na příjmy běžné, určené na financování běžných, každoročně se opakujících výdajů, a na příjmy kapitálové, které jsou spíše mimořádné a jednorázové, viz [2].

Daňové příjmy jsou nevýznamnější skupinou příjmů obecního rozpočtu a v průměru se podílí 57 % na celkových příjmech obcí. Tvoří rozhodující zdroje hospodaření obce. Daňové příjmy zahrnují daně svěřené, daně sdílené a poplatky.

Daně svěřené jsou takové státem stanovené daně, jejichž daňový výnos plyne celý do rozpočtu obce. Mezi tyto daně řadíme *daň z příjmu PO*, kdy právnickou osobou je obec a *daň z nemovitostí*. U první z uvedených má obec povinnost si vlastní daňovou povinnost sama vypočítat dle podmínek zákona, viz [15], ale tuto fyzicky správci daně neodvádí, pouze účetně vykáže v příjmech i výdajích obce. Daň z nemovitostí je majetkovou daní, jejíž výnos je celý svěřen obci, na území které se příslušná nemovitost nachází. Tato daň je jediná, u které má obec

daňovou pravomoc a může ovlivnit svým zásahem její výnos. Zákon o dani z nemovitostí umožňuje obcím vydáním obecně závazné vyhlášky obce úpravu koeficientů o jednu kategorii směrem nahoru a o tři směrem dolů, viz [12]. Ačkoliv je výnos z této daně poměrně malý (cca 3 - 4 % celkových příjmů obce) a liší se v závislosti na velikosti obce, představuje pro obec stabilní zdroj příjmů.

Daně sdílené jsou takové státem určené daně, o jejichž výnos se určitým podílem dělí rozpočty obcí, krajů a SR. Výše podílu a podmínky jeho stanovení jsou určeny zákonem, viz [8]. Mezi daně sdílené patří *daně z příjmů fyzických osob* (ze závislé činnosti; z podnikání; srážková) a *daň z příjmů právnických osob* (s výjimkou, kdy PO je obec). Příjmy, které jsou předmětem těchto daní, jejich daňový základ a sazby daně, stejně jako odpočitatelné položky, nezdánitelné částky a případná osvobození od placení daní, upravuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění. Jedinou ze skupiny spotřebních daní, která se od roku 2001 řadí k daním sdíleným, je *daň z přidané hodnoty*, která se zároveň stala nejvýnosnější položkou daňových příjmů obcí.

Poplatky patřící do skupiny daňových příjmů představují pro obec cca 3 % z celkového příjmu. Dělí se na poplatky místní, správní a poplatky spojené s životním prostředím.

- ♦ *Místní poplatky* (jejich druh, základnu zpoplatnění a maximální sazby) stanovil stát zákonem, viz [14]. Obce se mohou samy rozhodnout, který z 9 druhů místních poplatků na svém území uplatní. Musí tak učinit formou vydání obecně závazné vyhlášky, kterou stanoví bližší pravidla výběru poplatků, zejména jejich druh, sazbu aj. Místním poplatkem jsou: poplatek ze psů, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.
- ♦ *Správní poplatky* obce vybírají při výkonu přenesené působnosti. Jejich výčet, výše a další podmínky jsou taxativně vymezeny zákonem, viz [16].

- ♦ *Poplatky spojené s životním prostředím* jsou z větší části příjmem SFŽP ČR, avšak určitá část s vazbou na území konkrétní obce je příjmem jejího rozpočtu (např. odvod za odnětí půdy ze zemědělského a lesního půdního fondu ve výši 40 %).

Nedaňové příjmy vznikají z vlastní hospodářské činnosti obce a představují cca 10 % z celkového příjmu obce. Slouží k částečné úhradě služeb, které obec poskytuje. Daly by se označit jako „uživatelské poplatky“ za smíšené kolektivní statky (lze určit podíl jednotlivce na spotřebě). Patří sem především příjmy z pronájmů majetku, příjmy od organizací založených nebo zřízených obcí, uživatelské poplatky, přijaté sankční platby, pojistné náhrady, dary, příspěvky, dobrovolné vstupné, příjmy z prodeje drobného dlouhodobého majetku apod.

Kapitálové příjmy zahrnují příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (hmotného, nehmotného, finančního) a podílí se na celkových příjmech obcí cca 5 %. Jsou to příjmy jednorázové, nahodilé a neopakující se.

Dotace (transfery) jsou obcím poskytovány z jiných veřejných rozpočtů (VÚSC, RRRS, SF ČR, SR nebo fondy EU) a tvoří cca 25 % celkových příjmů obcí. Dělí se na *nárokové*, kdy obec dostává při splnění určitých kritérií dotaci automaticky (např. příspěvek na školství a výkon státní správy), a *nenárokové*, kdy se o dotaci musí sama ucházet a splnit mnoho přísných podmínek stanovených v rámci dotačních výzev a programů.

Jiným typem členění dotací je na *běžné*, jimiž jsou financované pravidelně se opakující běžné potřeby (např. dotace na výkon státní správy), a na dotace *kapitálové* na financování jednorázových a dlouhodobých investičních akcí.

Další možné rozdělení dotací je na dotace *účelové*, kdy je dopředu přesně stanoven účel jejich použití, jehož dodržení se přísně kontroluje, a na *neúčelové*, kdy obec může sama rozhodnout, na financování jakých potřeb, dotaci použije.

2.4.1 Rozpočtové určení daní

Rozpočtové určení daní (RUD) je důležitým nástrojem rozdělování výnosů z některých celostátně vybíraných daní mezi rozpočty obcí, krajů a státu. Je upraveno zákonem, viz [8], který zohledněním stupně decentralizace veřejné správy řeší finanční nezávislost územních samosprávných celků na státu. Stát se tak vzdává přesně určené části výnosu z inkasa daní ve prospěch územních rozpočtů.

Systém RUD prošel v čase již několika změnami, které si vynutila potřeba řešení vysokých rozdílů v daňových příjmech obcí různé velikostní kategorie.

Od roku 2001 byly vymezeny sdílené daně, ke kterým přibyla nově i daň z přidané hodnoty, a stanoven jejich podíl plynoucí do rozpočtů obcí ve výši 20,59 % hrubého celostátního výnosu. Jako rozhodující kritéria pro rozdělování daňových příjmů obcím byla stanovena hlediska **velikosti obce**, kdy bylo vytvořeno 14 velikostních kategorií, a **skutečného počtu obyvatel obce** (podíl obyvatel obce k počtu obyvatel ČR). Přesto se nepodařilo odstranit velké rozdíly mezi daňovými příjmy ze sdílených daní nejmenších a největších obcí (více než šestinásobný rozdíl v koeficientu velikostní kategorie), ani veliký skokový rozdíl v těchto příjmech mezi obcemi s počtem obyvatel těsně kolem přechodů mezi velikostními kategoriemi obcí.

V souvislosti s reformou veřejných financí probíhající od roku 2007, která výrazně zasáhla do všech oblastí daňových povinností vůči státu, došlo k další novele zákona o rozpočtovém určení daní, viz [8].

S účinností od 1. 1. 2008 došlo v RUD k následujícím změnám:

- ♦ zvýšení podílu na sdílených daních z 20,59 % na 21,4 %;
- ♦ snížení počtu velikostních kategorií ze 14 na 6;
- ♦ odstranění skokových přechodů mezi velikostními kategoriemi zavedením koeficientů postupných přechodů (KPP) podle počtu obyvatel obcí a násobků postupných přechodů, tzn. že se KPP násobí pouze ta část počtu obyvatel obce, která spadá do příslušného intervalu (kategorie) počtu obyvatel. Výjimku mají města Praha, Plzeň, Ostrava, Brno. Tímto klouzavým

způsobem sdílení daní byly odstraněny kritizované skokové přechody mezi velikostními kategoriemi obcí z dřívější platné úpravy;

- ♦ úprava původního kritéria počtu obyvatel upraveného koeficientem (KPP) – z výnosu sdílených daní (daného podílem 21,4 %) se rozděluje mezi všechny obce 94 %;
- ♦ zavedení *nového* kritéria celkové výměry obce – z výnosu sdílených daní (daného podílem 21,4 %) se rozděluje mezi všechny obce 3 % podle podílu výměry dané obce na celkové výměře ČR;
- ♦ zavedení *nového* kritéria prostého počtu obyvatel obce – z výnosu sdílených daní (daného podílem 21,4 %) se rozděluje mezi všechny obce 3 % podle podílu počtu obyvatel dané obce na celkovém počtu obyvatel ČR.

Výnosy z daní poskytované obcím od 1. 1. 2008:

a) *Daně svěřené*

- ♦ daň z nemovitostí – 100 %;
- ♦ daň z příjmů PO, kdy právnickou osobou je obec – 100 %.

b) *Daně sdílené*

- ♦ 30 % celostátního výnosu daně z příjmů FO z podnikání od OSVČ, kteří mají bydliště na území obce;
- ♦ 1,5 % celostátního výnosu daně z příjmů FO ze závislé činnosti odpovídající podílu počtu zaměstnaných v obci na celkovém počtu zaměstnaných v ČR (oba dva výše uvedené body jsou *motivačním prvkem* v systému RUD, jejichž smyslem je motivovat obce, aby podporou podnikání a zaměstnanosti na svém území samy zvyšovaly svůj daňový výnos);
- ♦ podíl na 21,4 % z 60 % celostátního výnosu daně z příjmů FO z podnikání;
- ♦ podíl na 21,4 % celostátního výnosu daně z příjmů FO ze závislé činnosti;
- ♦ podíl na 21,4 % celostátního výnosu daně z příjmů FO vybírané srážkou;
- ♦ podíl na 21,4 % celostátního výnosu daně z příjmů PO (s výjimkou, kdy je PO obec);
- ♦ podíl na 21,4 % celostátního výnosu daně z přidané hodnoty.

I přes výše uvedené změny v RUD, zejména zvýšení procentního podílu na celostátním výnosu ze sdílených daní, byl očekáván pokles příjmů z daňového výnosu do rozpočtu obcí u celé škály daní z příjmu FO, neboť zákonem o stabilizaci veřejných rozpočtů, viz [10], byl zrušen uplatňovaný systém klouzavě progresivního zdanění příjmů FO a nahrazen jednotnou sazbou daně ve výši 15 %.

2.4.2 Ekonomická krize a její vliv na finanční hospodaření obcí

Hospodaření obcí vždy úzce souvisí s vývojem ekonomiky státu. Finanční krize, která započala koncem roku 2007 pádem amerického hypotečního a později i akciového trhu, se rychle přenesla vlivem současné globální ekonomiky na evropskou půdu a rozrostla se do rozměrů celosvětové finanční a ekonomické krize.

Koncem roku 2008 a počátkem roku 2009 krize dohnala i Českou republiku a naplno se projevila výrazným zpomalením české ekonomiky oproti pozitivnímu vývoji posledních let. Ještě při schvalování SR na rok 2009 se počítalo s růstem HDP o 4,2 % oproti roku 2008. Současné výsledky hovoří naopak o téměř stejně vysokém propadu HDP oproti roku 2008. To se samozřejmě nutně odrazilo ve snížení daňových příjmů SR a prostřednictvím sdílených daní i v daňových příjmech obecních rozpočtů. Predikce daňových výnosů za rok 2009 uváděné v průběhu roku v některých odborných časopisech, viz [5], uvažovaly při 2% poklesu HDP s 18,9% propadem daňových příjmů obcí. V současné době (březen 2010) zveřejněné přesnější výsledky plnění SR ČR za rok 2009 udávají propad daňových příjmů SR oproti skutečnosti roku 2008 ve výši 11,6 %, viz Příloha č. 4.

Aktuální údaje o stavu české ekonomiky a plnění SR za celý rok 2009 zveřejnil ČSÚ v současných dnech (březen 2010) a vyčíslil již dříve avizovaný pokles HDP roku 2009 na 4,1 %, viz [17]. Celosvětová krize tak bezpochyby zřetelně zasáhla i obecní rozpočty a zkomplikovala obcím už tak složitou situaci s financováním nejen běžných potřeb spojených s každodenním chodem obcí, ale zejména s financováním započatých a plánovaných investičních akcí spojených s rozvojem obcí. Stát bude nucen v nejbližší budoucnosti šetřit a provádět razantní rozpočtové změny, a to může vést k omezení některých dotačních programů, což opět nepřispěje k už tak ochromené finanční situaci obcí. Obce budou muset odložit,

případně pozastavit, své investiční záměry. Původně neočekávaný výpadek v daňových příjmech roku 2009 bude třeba vykrýt finančními rezervami minulých let, v horším případě vnějším zadlužením obce v podobě úvěru. A to řadu obcí citelně finančně zatíží do příštích let.

2.5 Výdaje obce

Obce v rámci decentralizované veřejné správy a v rámci vlastní samosprávy zabezpečují a financují pro své obyvatele veřejné statky. Rozsah a výše výdajových položek je závislá nejen na velikosti území obce a počtu obyvatel, ale hlavně na rozpočtovém omezení (velikosti rozpočtu) a povinnosti financování mandatorních výdajů (uloženy zákonem).

Výdaje se závazně třídí, stejně jako příjmy, dle rozpočtové skladby, viz [6].

Jiný typ členění výdajů je podle možnosti plánování na *plánované*, kam patří výdaje běžně se opakující, a na *neplánované*, nahodilé, které vznikají v důsledku nepředvídaných a nahodilých událostí (havárie, živelní pohroma).

Nejčastěji se výdaje dělí na **běžné** – neinvestiční (provozní), financující běžný provoz obce a veřejné statky (čisté a smíšené), a na **kapitálové** (investiční), financující investiční činnosti obce (pořízení dlouhodobého majetku obce). Běžné výdaje tvoří bezesporu největší skupinu výdajů obecních rozpočtů (cca 70 – 80 % celkových výdajů obce).

3 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE

3.1 Charakteristika obce Červenka

Obec Červenka se nachází v severní části okresu Olomouc v oblasti, která se nazývá Haná. Rozkládá se severně 2 km od města Litovel. Protíná ji silnice II. třídy z Litovle do Uničova a ze severní strany je ohraničená železniční tratí Olomouc – Praha. Po jižním okraji obce protéká potok Čerlinka, který pramení v nedalekém lese Doubrava. V tomto lese, na hranici katastru obce z východní strany, byla v 60-tých letech minulého století vybudována soustava hlubinných podzemních vrtů pitné vody pro obyvatele měst Olomouc, Litovel a okolí. Nadmořská výška obce je 236 m nad mořem. Velikost katastrálního území je 1 130 ha. V současné době je v obci evidováno 397 domů a k 1. 1. 2009 bylo nahlášeno k trvalému pobytu 1 420 osob, z toho 677 mužů a 743 žen, viz [18].

První zmínky o osídlení území sahají až do roku 1287. Název obce prošel vývojem od prapůvodního Czermný, ve významu staročeštiny „Červený“, přes Czerný, kdy bylo chybou v přepisování vynecháno písmeno „m“, až po dnešní Červenka, který se užívá teprve od roku 1887.

Obec bývala vždy zemědělskou osadou s typickým hanáckým jádrem obce, tzn. jedna ústřední široká ulice s kapličkou uprostřed a dohromady 42 zemědělskými grunty po obou stranách. Po druhé světové válce bylo v obci založeno JZD, jež později především díky tzv. přidruženým výrobám dosahovalo velmi kvalitních výkonů, které daly v devadesátých letech minulého století vzniknout prosperujícím firmám. V současnosti je na Července evidováno cca 269 podnikatelských subjektů, které zaměstnávají na 558 zaměstnanců. Mezi největší patří firma Hopax, s.r.o., která se zabývá strojírenskou výrobou a dává práci téměř 250 zaměstnancům.

V rámci správních reforem došlo v sedmdesátých letech minulého století ke sloučení obce Červenka s blízkým městem Litovel. Započal tak útlum, jak v rozvoji území obce a občanské vybavenosti, tak v dřívější čilé spolkové činnosti. Zanikla tělovýchovná činnost Sokola a kvůli zanedbávání péče byla budova sokolovny na mnoho let uzavřena. Tím skončilo i kulturní dění v obci. Až v roce 1991 byla

obnovena místní samospráva, obec se osamostatnila a započala s mohutnou obnovou svého území. Opravila a znovuotevřela sokolovnu a přírodní areál pro kulturní akce, a tím vytvořila podmínky pro kulturní a sociální činnost místních spolků a obyvatel obce. Pro sportovní využití vybudovala víceúčelové hřiště, tenisový kurt a 2 dětská hřiště. Provedla plynofikaci, rekonstrukci distribuční elektrické sítě, rozšířila veřejné osvětlení, veřejný rozhlas a telefonní síť, později zavedla internet. Vybudovala nové vozovky, chodníky, rozšířila a zmodernizovala mateřskou a základní školu. Vybudovala čističku odpadních vod a současně odkanalizovala část obce. Byla vybudována nová technická infrastruktura, která dala vzniknout nové čtvrti se 40 novými rodinnými domy. Obec postavila 3 bytové domy o 36 bytových jednotkách a dům s pečovatelskou službou s 12 byty pro přestárlé spoluobčany. Obec také koupila bývalou velkou administrativní budovu zaniklého JZD a vybudovala v ní nové sídlo obecního úřadu, novou obecní knihovnu, technické zázemí obce (garáže, dílny) a zbývající prostory pronajímá místním podnikatelům. Podařilo se také opravit hasičskou zbrojnici a vybudovat klubovny pro mládež.

Z předchozího obsáhlého výčtu aktivit je zřejmé, že obec v posledních dvaceti letech vynaložila velké úsilí a zejména nemalé finanční prostředky do rozvoje svého území a do péče o své obyvatele. To by samozřejmě nebylo možné bez vnější pomoci, ať už formou získání nenárokových dotací či vnějšího zadlužení obce formou úvěru a návratných finančních výpomocí. Poslední z nich, na vybudování inženýrských sítí ve výši cca 1,5 mil. Kč musí obec splatit v roce 2013. Dvacetiletý úvěr přijatý na výstavbu obecních bytových domů ve výši 10 mil. Kč bude obec splácet až do roku 2021.

Obec Červenku řídí 9 členů zastupitelstva v čele se starostou a jednou místostarostkou, kteří jsou pro výkon své funkce uvolnění. Rada zvolena nebyla. Obec ze zákona zřídila tříčlenné výbory - finanční a kontrolní, kterým předsedá vybraný člen zastupitelstva. ZO zřídilo také dvě komise – kulturní a sociální, které se podílí na organizaci akcí pro společenské a kulturní využití občanů obce a starají se o uspokojivou sociální situaci starších osaměle žijících spoluobčanů či jinak hendikepovaných. Jedinou organizační složkou obce je obecní knihovna. Obec je zřizovatelem příspěvkové organizace Základní škola a Mateřská škola Červenka.

Každoročně ze svého rozpočtu také přispívá na činnost místním zájmovým organizacím, a to Sokolu, SDH, cyklistickému oddílu CaC Červenka, sportovnímu klubu kopané Červenka a občanskému sdružení Rokle, které se zabývá revitalizováním místní umělé vodní nádrže. Obec spolupracuje s obcemi regionu, které v rámci rozvoje svého území spojily síly a vystupují jednotně zejména v oblasti přístupu k projektům podporovaných evropskými fondy. Červenka se tak stala členem Mikroregionu Litovelsko, občanského sdružení MAS Moravská cesta a Regionální agentury pro rozvoj Střední Moravy. Obec hospodaří jen v hlavní činnosti, hospodářskou činnost neprovozuje. Obecní úřad tvoří 4 kmenoví zaměstnanci a každoročně se po část roku zaměstnávají 2 až 4 pracovníci na veřejně prospěšné práce. Obec Červenka vykonává samosprávu a státní správu v základním rozsahu a náleží do správního obvodu města Litovel, obce s rozšířenou působností, s matričním a stavebním úřadem.

3.2 Rozpočtový proces obce

Jak již bylo zmíněno, obce mají povinnost sestavovat rozpočtový výhled na období 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje rozpočet. I obec Červenka své dlouhodobé závazky z uzavřených smluvních vztahů zohledňuje spolu s plánovanými příjmy a výdaji, obsahujícími i budoucí plánované investiční akce obce v tomto střednědobém finančním plánu. Je třeba však říci, že v dnešní ekonomicky nestabilní době je velmi obtížné relevantně predikovat výši zejména daňových příjmů obce na delší období a tím se stávají tyto střednědobé plány jen listy papíru s nízkou vypovídající schopností. Samozřejmě, že tyto okolnosti by se daly eliminovat častějším aktualizováním rozpočtového výhledu jakožto nástroje střednědobého rozpočtového plánování, ale jelikož tuto povinnost zákon přímo neukládá, menší obce s nedostatečným personálním zabezpečením tak nečinní. Stejně tak obec Červenka svůj rozpočtový výhled aktualizuje zpravidla jednou za dva roky, pokud v rámci případné žádosti o dotaci či úvěr není nucena toto realizovat dříve.

Rozpočtový proces v obci Červenka začíná někdy v průběhu 2. pololetí roku předcházejícího, kdy se u účetní obce shromažďují návrhy, žádosti a požadavky týkající se výdajů příštího roku. Obec téměř pravidelně svůj roční rozpočet schvaluje až v průběhu února či března aktuálního roku, až jsou známy výsledky hospodaření

roku předešlého, výše dotačních vztahů se státním rozpočtem, předpokládaný index inflace a výše příspěvků pro obcí zřízenou PO a jiná zájmová sdružení. Proto musí na svém posledním zasedání právě končícího roku ZO schválit zásady rozpočtového provizoria na období, do schválení aktuálního rozpočtu obce. Tato pravidla ZO nastavuje tak, že je určuje ve výši čerpání rozpočtu předchozího roku, aby obec do řádného schválení rozpočtu nebyla příliš svázaná v čerpání objemu výdajů a mohla bez komplikací i v prvních měsících roku dále realizovat např. již dříve započatou investiční výstavbu. Jak je vidět v Příloze č. 2, obec trvale ukončuje své hospodaření s přebytkem (viz Tř.8-Financování), proto nemá problém s financováním své činnosti počátkem dalšího roku, kdy ještě výnosy z daní v rámci přerozdělovacích procesů dostatečně rychle a v potřebné výši fyzicky neplní účet obce. Po řádném schválení rozpočtu na příslušný rok se příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria stávají příjmy a výdaji aktuálního rozpočtu.

Samotné sestavování rozpočtu probíhá na několik etap. Nejdříve se sejdou starosta, místostarosta a účetní obce, která je zároveň správce rozpočtu, a s ohledem na volební program, rozpočtový výhled (dlouhodobé závazky obce a prioritní investiční cíle) a shromážděné návrhy a požadavky vypracují návrh rozpočtu. V oblasti výdajů (běžných i kapitálových) je návrh v členění na paragrafy a položky (v rámci kapitálových položek ještě věcně dle účelu použití), který je samozřejmě limitován objemem předpokládaných příjmů obce. Ty sestavuje účetní obce, která vychází z dosažených příjmů roku předešlého, upravených o předpokládaný ekonomický vývoj státu a plánovaných změn v příjmech nedaňových, jejichž výši může sama obec ovlivnit. Tento návrh rozpočtu potom připomínkují zastupitelé obce a finanční výbor. Následně je vypracován konečný návrh rozpočtu v členění u příjmů na třídy, u výdajů na paragrafy, který je vyvěšen na úřední desce obce po dobu 15 dnů před projednáváním v ZO. Po tuto dobu mají občané obce možnost se k návrhu rozpočtu vyjádřit, případně jej připomínkovat. Poslední možnost na své připomínky potom mají při samotném projednávání a schvalování návrhu rozpočtu na veřejném zasedání ZO. Po schválení rozpočtu, kdy se jeho ukazatele stávají závaznými pro hospodaření obce na daný rok, je rozpočet neprodleně podrobně rozepsán dle rozpočtové skladby a jeho následné plnění podléhá průběžné kontrole během celého roku.

Byť je sestavování rozpočtu věnována náležitá pozornost, přesto není reálné, aby platil beze změny celé období. Činnosti obce jsou velmi rozmanité, je třeba uspokojit velkou šíři různých požadavků a povinností spojených s hospodařením s obecním majetkem a zabezpečením veřejných statků. Proto je třeba rozpočet během roku přizpůsobovat aktuálním podmínkám. Rozpočet je možné měnit z důvodu organizačních změn (v rámci obce), změn právních předpisů (např. změna platových předpisů) a věcných změn (např. nové potřeby na straně výdajů, neplnění příjmů, nové neplánované příjmy apod.). Tyto změny, nazývané rozpočtová opatření, upravující závazné ukazatele rozpočtu schvaluje ZO Červenka.

V rámci své pravomoci a pro zabezpečení operativního a hladkého chodu hospodaření obce pověřilo ZO starostu obce (obec Červenka nemá radu obce) prováděním rozpočtových změn závazných ukazatelů v průběhu roku ve výši až 100 tis. Kč na jednu změnu. Ačkoliv obec Červenka schvaluje svůj rozpočet v oblasti výdajů na paragrafy a úpravy formou rozpočtové změny by se tedy měly týkat jen přesunů mezi těmito závaznými ukazateli, auditoři z Krajského úřadu v Olomouci, kteří kontrolují celoroční hospodaření obce, vyžadují i realizaci rozpočtových opatření v rámci jednoho paragrafu mezi samotnými položkami. Proto obec provádí rozpočtová opatření téměř každý měsíc. Sledují se v časové posloupnosti a označují se pořadovým číslem rozpočtové změny lomeno pořadovým číslem měsíce změny (např. 01...05/08, 01...08/10). Dle mého názoru jsou tyto položkové přesuny v průběhu roku zbytečné a pracné (pokud se nemění výše závazného ukazatele = paragrafu), takže by bohatě dostačovalo toto „kosmetické vyčištění“ v rámci jednotlivých položek případně provést až na závěr roku.

Změny schválených rozpočtů provedených v průběhu jednotlivých kalendářních roků formou rozpočtových opatření prezentuje Příloha č. 1. Zároveň je patrné, že uskutečněná rozpočtová opatření ve všech sledovaných letech měla za následek celkové zvýšení objemu finančních prostředků rozpočtu obce. Změny v jednotlivých třídách budou podrobněji analyzovány dále, ve třetí kapitole této práce.

Průběžnou kontrolu plnění rozpočtu provádí během roku finanční výbor obce, který se za tímto účelem schází dle potřeby, minimálně jednou za čtvrt roku.

Prověřuje obsah jednotlivých rozpočtových změn uskutečněných z pověření ZO starostou obce, vznáší případné další požadavky a připomínky k hospodaření obce a realizaci plánovaných i nově vzniklých zejména kapitálových výdajů.

Obec má také ze zákona povinnost si nechat své celoroční hospodaření přezkoumat krajským úřadem nebo komerčním auditorem. Obec Červenka si své hospodaření nechává přezkoumat auditory Krajského úřadu Olomouckého kraje, kteří většinou v průběhu 2. poloviny roku přichází na tzv. dílčí přezkoumání za předchozí část kalendářního roku a po jeho skončení, zpravidla během měsíce února, probíhá dílčí přezkoumání za zbývajících část předchozího kalendářního roku. Jeho výstupem je Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce, která je povinnou přílohou závěrečného účtu obce Červenka.

3.3 Závěrečný účet obce

Závěrečným účtem obce se nazývá dokument, který účetní obce vypracovává po skončení kalendářního roku v rámci tzv. následné kontroly. Obsahuje údaje o ročním hospodaření obce Červenka a jí zřízené PO – o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v členění podle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích, zejména vztahy k ostatním veřejným rozpočtům (transfery přijaté) i poskytnutá veřejná podpora ostatním subjektům (transfery poskytnuté). Přílohou je i výše zmíněná Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce za uplynulý rok auditorem.

Návrh závěrečného účtu se stejně jako návrh rozpočtu zveřejňuje zákonem předepsaným způsobem a ve vhodném rozsahu na úřední desce nejméně po dobu 15 dnů před dnem jeho projednávání v zastupitelstvu obce. ZO je povinno závěrečný účet projednat nejpozději do 30. 6. následujícího roku a uzavřít projednání vyjádřením souhlasu s celoročním hospodařením obce, a to bez výhrad, nebo s výhradami, na jejichž základě přijme opatření potřebná k nápravě zjištěných chyb a nedostatků.

ZO Červenka po všechny sledované roky (2005 - 2009) ukončilo projednávání závěrečného účtu o hospodaření obce vyjádřením souhlasu bez výhrad,

což umožnily a podpořily i všechny přiložené auditorské Zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření s výsledkem a), kdy nebyly zjištěny závažné chyby a nedostatky.

3.4 Analýza příjmů rozpočtů obce Červenka

V průběhu zkoumaného období celkový objem příjmů obce Červenka rostl. Od roku 2005 až do roku 2008 byl každoroční nárůst v rozmezí hodnot 6,4 – 9,4 %, což představovalo cca 1 – 1,4 mil. Kč. V roce 2009 celkové příjmy vzrostly skokově o 15,4 % (o částku cca 2,6 mil. Kč), a to zejména díky dotacím v třídě 4 – Přijaté dotace. Hodnoty v jednotlivých třídách příjmů představuje tabulka 3.1.

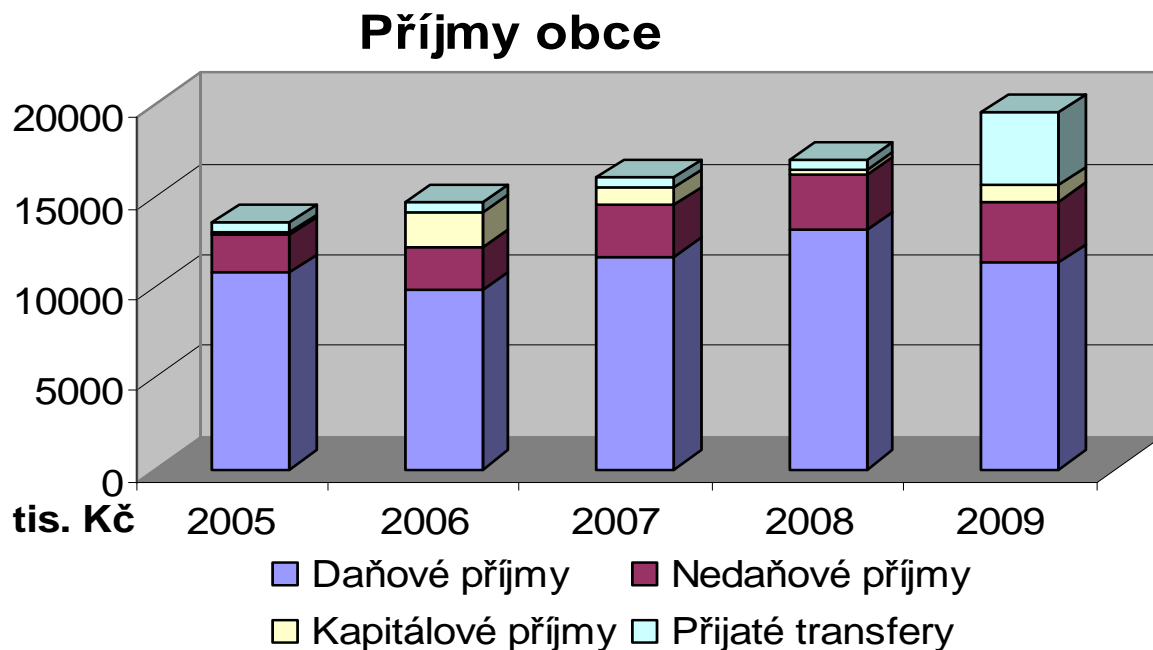
Tab. 3.1 Příjmy obce Červenka v letech 2005 - 2009

Příjmy po konsolidaci (v tis.Kč) a jejich %podíl na celkových příjmech										
	2005		2006		2007		2008		2009	
Daňové příjmy	10 700,97	79%	9 825,19	67%	11 638,04	73%	13 062,08	77%	11 327,13	58%
Nedaňové příjmy	2 103,75	16%	2 278,68	16%	2 791,50	18%	3 081,80	18%	3 330,24	17%
Kapitálové příjmy	105,40	1%	1 915,56	13%	968,98	6%	219,03	1%	853,30	4%
Přijaté transfery	594,02	4%	559,53	4%	551,39	3%	605,61	4%	4 073,67	21%
<i>z toho neinvest.</i>	594,02	100%	559,53	100%	496,39	90%	605,61	100%	590,76	15%
<i>z toho investiční</i>	0,00	0%	0,00	0%	55,00	10%	0,00	0%	3 482,91	85%
Příjmy celkem	13 504,14	100%	14 578,97	100%	15 949,90	100%	16 968,52	100%	19 584,34	100%
Růst			1 074,83	8,0%	1 370,94	9,4%	1 018,62	6,4%	2 615,82	15,4%

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní výpočet

Podíl jednotlivých tříd příjmů na celkových příjmech obce v jednotlivých letech pak lépe vystihuje graf 3.1.

Graf 3.1 Příjmy obce Červenka v letech 2005 - 2009

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní výpočet

Dominantním zdrojem příjmů obce jsou bezesporu **příjmy daňové**. V průběhu let 2005 – 2008 jejich podíl na celkových příjmech obce kolísal mezi 67 - 79 %, hodnotově mezi 9,8 – 13,1 mil. Kč a kromě výkyvu roku 2006 měl vzestupnou tendenci, jak v procentním, tak hodnotovém vyjádření. Propad daňových příjmů roku 2006 byl hlavně důsledkem prudkého poklesu příjmu z výnosu u daně z příjmu OSVČ, o více jak 798 tis. Kč (- 69,8 %) oproti předešlému roku. Příčinou tohoto poklesu je v roce 2005 nově zavedený institut společného zdanění manželů, jehož dopad na výnos z daní z příjmů se naplno projevil právě v roce 2006, a také zavedení v historii nejnižší sazby DP FO ve výši 12 %. Další, menší, pokles vykazuje daň svěřená – daň z nemovitostí cca o 174 tis. Kč (- 22,4 %), viz Příloha č. 3. Tento propad je důsledkem novelizace zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, podle které se počínaje obdobím 2005 poplatníky daně u pronajatých pozemků po obnově katastrálního operátu stali namísto nájemců pozemků vlastníci těchto pozemků. Obec, jako vlastník pozemku, je však ze zákona osvobozena od placení daně z nemovitostí (platila by sama sobě), proto přišla o výnos z této daně z pronajatých zemědělských pozemků Zemědělskému podniku a.s. Červenka. V roce 2009 se

přerušuje rokem 2007 započatý trend rostoucích celkových daňových příjmů a jejich pokles o 13,3 % představuje hodnotový úbytek cca 1 735 tis. Kč do obecního rozpočtu. A jak dokládá Příloha č. 3, ani 29% nárůst v oblasti poplatků (místní, správní a poplatky spojené s životním prostředím) nedokázal hodnotově vyrovnat 15,6% propad majoritní skupiny daňových příjmů z daní sdílených a svěřených. I přesto, výsledným 58% podílem daňových příjmů na celkových příjmech obce, se obec Červenka neliší od celorepublikového průměru.

Druhou stabilně vysokou skupinou příjmů jsou **příjmy nedaňové**. Jejich procentní podíl na celkových příjmech v průběhu let mírně kolísá a pohybuje se v rozmezí 16 – 18 % (republikový průměr činí cca 10 %). V peněžním vyjádření však jejich podíl každým rokem narůstá. Nedaňové příjmy vznikají z vlastní hospodářské činnosti obce Červenka a většinou jsou to pravidelně a každoročně se opakující příjmy jako například příjmy z pronájmu pozemků, nemovitostí, movitých věcí, příjmy z prodeje nehmotného majetku, krátkodobého a drobného dlouhodobého hmotného majetku, dále uživatelské poplatky za služby poskytované obcí a příjmy z úroků. Protože obec Červenka je vlastníkem šesti bytových domů s celkovým počtem cca 60-ti bytových jednotek, největší podíl na nedaňových příjmech obce má právě vybrané nájemné z bytů, které představuje cca 55 % těchto příjmů za rok. Od roku 2007 se na růstu nedaňových příjmů podílí také pronájem zrekonstruovaných nebytových prostor v areálu obecního úřadu. Další významnější každoroční položkou příjmů je nájemné za pozemky v rámci letních hodů v obci (pouťové atrakce a stánky), nájemné občanů za zahrádky a nájemné orné půdy v katastru obce Zemědělskému podniku a.s. Červenka. Dalších cca 150 tis. Kč obec každoročně získává od provozovatele obecní čističky odpadních vod, Vodohospodářské společnosti Čerlinka a.s., a dalších cca 130 tis. Kč na úrocích na běžných účtech obce.

Kapitálové příjmy nepředstavují pro obec Červenku významnou položku. Až na rok 2006 se pohybují v rozmezí 1 – 6 % příjmů obce a jsou výsledkem prodeje obecních pozemků. Výjimečnost vyššího kapitálového příjmu v roce 2006 byla důsledkem jednorázového prodeje větší parcely v tzv. průmyslové zóně podnikateli - fyzické osobě na výstavbu stolářské provozovny. Další větší prodeje se neplánují,

takže ani do budoucna se neočekává zvýšení objemu kapitálových příjmů nad cca 4 % celkových příjmů obce.

Dotace (přijaté transfery) se v průběhu let 2005 - 2008 pohybovaly na úrovni cca 3 – 4 % příjmů obce, v peněžním vyjádření to činilo cca 550 – 600 tis. Kč, což je hluboko pod celorepublikovým průměrem, který představuje cca 25 %. K tomu se obec přiblížila až v roce 2009, když dotace činily 21 % příjmů (cca 4 mil. Kč).

Obec Červenka je z pohledu nárokových dotací příjemce jen dotace na školství a příspěvku na přenesený výkon státní správy, popř. další státní dotace např. na volby konané v těchto letech. Z nenárokových dotací je obec Červenka každoročně příjemcem dotace od Úřadu práce na vytvořená pracovní místa v rámci veřejně prospěšných prací, kdy obec od jara do podzimu zaměstnávala 2 - 4 pracovníky na údržbu zeleně a veřejného prostranství. Další menší účelové neinvestiční dotace obce opakovaně obdržela v průběhu let z rozpočtu Krajského úřadu Olomouckého kraje na věcné vybavení jednotky sboru dobrovolných hasičů a od MV ČR dotaci na zřízení pracoviště CzechPOINT.

Nárůst dotačních příjmů o 17 % v roce 2009 je důsledkem skutečnosti, že se obci podařilo získat investiční dotaci od RRRS Střední Morava z regionálního operačního programu spolufinancovaného z rozpočtu EU na vybudování dětského hřiště a nové obecní knihovny s klubovnou pro místní spolky ve výši 2 354 tis. Kč. Dalším příjmem byl doplatek zadržované části dotace na vybudování čističky odpadních vod z roku 2002 Ministerstvem pro MR ČR ve výši 1 129 tis. Kč.

3.4.1 Novela RUD a daňové příjmy obce v letech 2007 a 2008

Jak již bylo v kapitole 2.4.1 popsáno, stalo se rozpočtové určení daní nejdůležitějším nástrojem v přerozdělovacích procesech daňových příjmů v soustavě veřejných rozpočtů. Stát tak rozděluje výnosy z daní dle předem stanovených pravidel. Jedním ze stěžejních je koeficient velikostní kategorie obce vycházející z počtu obyvatel dané obce, který má zásadní vliv na výši jejích daňových příjmů. Původně náležela obec Červenka do čtvrté kategorie (301 – 1500 obyvatel) s koeficientem 0,5881, od roku 2008 novelou RUD pak do druhé velikostní kategorie

(301 – 5000 obyvatel) s koeficientem 1,0640 (koeficient postupných přechodů a násobky postupných přechodů). Novelou RUD byla také zavedena dvě nová kritéria u přerozdělování sdílených daní, a to celková výměra obce a prostý počet obyvatel obce, obě s váhou kritéria 3 %. V neposlední řadě došlo k navýšení podílu obcí na výnosech ze sdílených daní z 20,59 % na 21,4 %. Dopad všech těchto změn na velikost příjmů ze sdílených daní do rozpočtu obce Červenka je zpracován dle údajů z výkazu FIN 2-12M do následující tabulky 3.2.

Tab. 3.2 Výnosy z daní obce Červenka v letech 2007 a 2008

Výnosy z daní (v tis.Kč), jejich % podíl a tempo růstu roku 2008/2007						
	2007		2008		Růst v %	Růst v tis.Kč
DP FO ze závislé činnosti	2 276,98	20,7%	2 234,53	18,0%	-1,9%	-42,45
DP OSVČ	727,66	6,6%	758,43	6,1%	4,2%	30,77
DP FO z kap.výnosů	139,02	1,3%	181,14	1,5%	30,3%	42,12
DP PO	2 522,74	23,0%	3 137,35	25,3%	24,4%	614,61
DPH	3 821,28	34,8%	4 491,73	36,3%	17,5%	670,45
Daně sdílené	9 487,69	86,4%	10 803,18	87,2%	13,9%	1 315,49
DP PO za obec	712,80	6,5%	764,09	6,2%	7,2%	51,29
Daň z nemovitostí	782,83	7,1%	823,36	6,6%	5,2%	40,52
Daně svěřené	1 495,63	13,6%	1 587,45	12,8%	6,1%	91,82
Daně celkem	10 983,32	100,0%	12 390,63	100,0%	12,8%	1 407,31

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní výpočet

Meziročním srovnáním celkových výnosů ze sdílených a svěřených daní je zřejmé, že u obce Červenka vzrostly o 12,8 %, což v hodnotovém vyjádření činí 1 407 tis. Kč více do obecního rozpočtu roku 2008. Tento nárůst však je nejen důsledkem realizace změn v zákoně o RUD, ale zejména důsledkem celkového růstu výkonnosti české ekonomiky v předešlých letech a z něho plynoucího příznivého vývoje celostátního inkasa daní.

Na výši přírůstku výnosu sdílených daní obce se mírně podílí i novelou RUD nově zavedené kritérium výměry katastrálního území obce na celkové výměře území

ČR (s vahou kritéria 3 %). Dle údajů ČSÚ k 1. 1. 2008 činila výměra území ČR 7 886 500 ha a počet obyvatel byl 10 467 542, viz [20], neboli na 1 obyvatele ČR připadalo 0,7534 ha území ČR. Výnos ze sdílených daní se tak zavedením „územního“ kritéria zvýšil všem obcím, které dosahují vyššího podílu výměry svého katastrálního území na 1 občana, než činí celorepublikový průměr. Do této skupiny obcí patří i obec Červenka, jejíž podíl výměry katastrálního území na 1 obyvatele obce k 1. 1. 2008 činil 0,7969 ha/osobu (1130 ha/1418 obyvatel, viz [21]). Obecně lze konstatovat, že největší přírůstek u výnosu ze sdílených daní v souvislosti s nově zavedeným „územním“ kritériem dosahují obce s velkou výměrou svého katastrálního území a zároveň s malým počtem obyvatel.

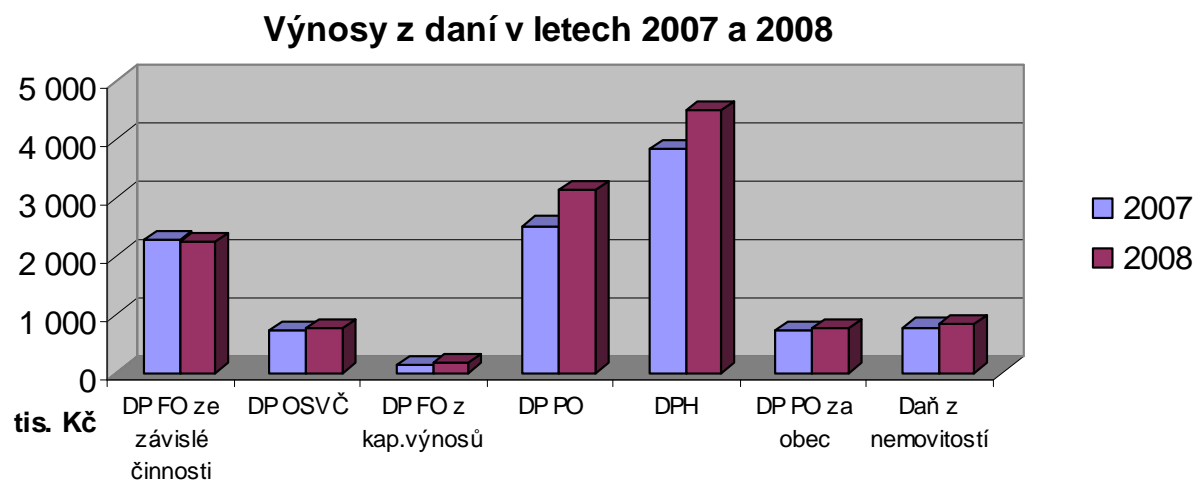
Více jak procentní podíl jednotlivých typů daní na celkových daňových výnosech ročních rozpočtů nás v souvislosti s novelou RUD zajímá tempo růstu v procentech a jeho hodnotové vyjádření v korunách. Dle statistiky prezentované v odborném časopise, viz [5], je uváděno, že obce stejné velikostní kategorie, do které patří obec Červenka (1001 – 2000 obyvatel), novelou RUD zaznamenaly průměrný nárůst daňových příjmů o 13,8 %, čemuž se obec Červenka s 12,8 % nárůstem svých daňových příjmů za rok 2008 skutečně přiblížila.

U daní sdílených vykazuje rozpočet obce Červenka celkový nárůst o 13,9 %, v peněžním vyjádření to činí 1 315 tis. Kč, což představuje 93,5 % celkového navýšení daňových výnosů obce Červenka za rok 2008. Rozborem jednotlivých typů daní sdílených pak můžeme konstatovat, že jako jediná meziročně klesla daň z příjmu FO ze závislé činnosti, a to o 1,9 % (celorepublikové inkaso této daně kleslo o 8,9 %, viz Příloha č. 4), což v peněžním vyjádření činí jen, v obecním rozpočtu zanedbatelných, cca 42 tis. Kč. Na tomto poklesu se jistě podílí reformou veřejných financí změněná sazba daně z příjmu FO ze systému klouzavě progresivního zdanění na jednotnou sazbu daně ve výši 15 % spolu se zvýšením slev na dani. To jistě ovlivnilo výnos i další z daní, a to daně z příjmu OSVČ, která však nakonec díky zrušenému institutu společného zdanění manželů vykazuje mírný nárůst, o 4,2 % (celorepublikové inkaso vzrostlo o 4,4 %), pro obecní rozpočet však opět téměř nevýznamných 30,77 tis. Kč. Nejvyšší meziroční tempo růstu v procentním vyjádření vykazuje v rozpočtu obce Červenka daň z kapitálových výnosů, cca 30,3 % (celorepublikový nárůst inkasa u této daně činí 20,9 %), ovšem protože její podíl na

daňových příjmech obce je nejnižší (cca 1,5 %), je v hodnotovém vyjádření přírůstek do obecního rozpočtu jen ve výši 42,12 tis. Kč. U daně z příjmu PO, i přes zákonné každoroční snižování sazby daně pro PO o jedno procento, je v rozpočtu obce Červenka taktéž významný nárůst, a to o 24,4 % (celorepublikové inkaso daně vzrostlo o 12,1 %), hodnotově druhé nejvyšší zvýšení v rozpočtu obce, o 614,61 tis. Kč. U poslední ze sdílených daní, u DPH, je v obecním rozpočtu vykázáno meziroční tempo růstu 17,5 %, ale protože tato daň zaujímá nejvyšší podíl na daňových příjmech obce, je i přírůstek v peněžním vyjádření nejvyšší, a to 670,45 tis. Kč. Na celostátní výši výnosu z DPH (inkaso vzrostlo o 8 %, viz Příloha č. 4) se jistě podílí i další změna v souvislosti s již několikrát zmiňovanou reformou veřejných financí, a to změna snížené sazby DPH z 5 % na 9 %, což se dotklo i pro všechny občany zásadní komodity jakou jsou potraviny.

Změnu ve výši výnosů sdílených daní obce Červenka v průběhu sledovaných let ovlivněnou novelou RUD přehledně zachycuje graf 3.2.

Graf 3.2 Výnosy z daní obce Červenka v letech 2007 a 2008

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní výpočet

K daním, jejichž výnos je celý svěřen obci, patří daň z příjmů právnických osob, kdy právnickou osobou je obec a daň z nemovitostí, které se nacházejí na katastrálním území příslušné obce. Daň z příjmů PO je obec povinna, dle zákona o daních z příjmů, si sama vypočítat, ovšem samotný fyzický převod zjištěné daňové povinnosti obec neprovádí, jen účetně proúčtuje ve svém účetnictví a rozpočtu.

Protože obec jako PO, která není založena za účelem dosahování zisku, zdaňuje jen ty své ekonomické činnosti (nikoliv správní), u kterých přesahují příjmy výdaje (základem daně je výsledný rozdíl), je výše daňové povinnosti každým rokem velmi různá. Proto všechny vyčíslené ukazatele a jejich velikostní kolísání v čase nemá pro obec významnou vypovídající hodnotu. Příjmová i výdajová strana obecního rozpočtu se sice navýší o zjištěnou daňovou povinnost, avšak skutečný peněžní příjem (výdej) obce to neznamená.

Druhá ze svěřených daní je daň z nemovitostí, jejíž podíl na daňových příjmech obce se v letech 2005 – 2009 pohyboval mezi 6,5 – 7,6 %, což je dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem, který činí 3 – 4 %. Meziroční tempo růstu v hodnoceném období 2007 – 2008 dosáhlo 5,2 %, v hodnotovém vyjádření to činí jen 40,52 tis. Kč. Je to také dáno tím, že obec Červenka nevyužila téměř jedinou z daňových pravomocí obcí danou zákonem a nezvýšila daňovou výnosnost této daně zavedením místního koeficientu obecně závaznou vyhláškou obce. Navýšení je tedy spíše důsledkem výstavby nových nemovitostí na území obce.

3.4.2 Celosvětová ekonomická krize a daňové příjmy obce v letech 2008 a 2009

Rozpočet obce, jehož zásadním příjmem jsou přerozdělované výnosy z některých celostátně vybraných daní, je velmi úzce propojen se státním rozpočtem a tím pádem s ekonomickým vývojem České republiky, potažmo vývojem celosvětovým. Současná složitá ekonomická situace (popsaná v části 2.4.2 této práce), jež je důsledkem celosvětové ekonomické a finanční krize, se samozřejmě musela odrazit i ve výši daňových příjmů obce Červenka v kalendářním roce 2009. Výsledek srovnání let 2008 a 2009 je zpracován dle údajů z výkazu FIN 2-12M do tabulky 3.3.

Celkové příjmy obce z výnosů daní se v roce 2009 snížily o 15,6 % oproti roku předešlému, což ve výsledku činí o 1 928,54 tis. Kč méně do obecního rozpočtu.

Tab. 3.3 Výnosy z daní obce Červenka v letech 2008 a 2009

Výnosy z daní (v tis.Kč), jejich % podíl a tempo růstu roku 2009/2008						
	2008		2009		Růst v %	Růst v tis. Kč
DP FO ze záv.činnosti	2 234,53	18,0%	2 122,27	20,3%	-5,0%	-112,26
DP OSVČ	758,43	6,1%	264,60	2,5%	-65,1%	-493,83
DP FO z kap.výnosů	181,14	1,5%	177,09	1,7%	-2,2%	-4,05
DP PO	3 137,35	25,3%	2 127,94	20,3%	-32,2%	-1 009,41
DPH	4 491,73	36,3%	4 362,70	41,7%	-2,9%	-129,03
Daně sdílené	10 803,18	87,2%	9 054,60	86,5%	-16,2%	-1 748,58
DP PO za obec	764,09	6,2%	497,91	4,8%	-34,8%	-266,18
Daň z nemovitostí	823,36	6,6%	909,59	8,7%	10,5%	86,23
Daně svěřené	1 587,45	12,8%	1 407,50	13,5%	-11,3%	-179,95
Daně celkem	12 390,63	100,0%	10 462,10	100,0%	-15,6%	-1 928,54

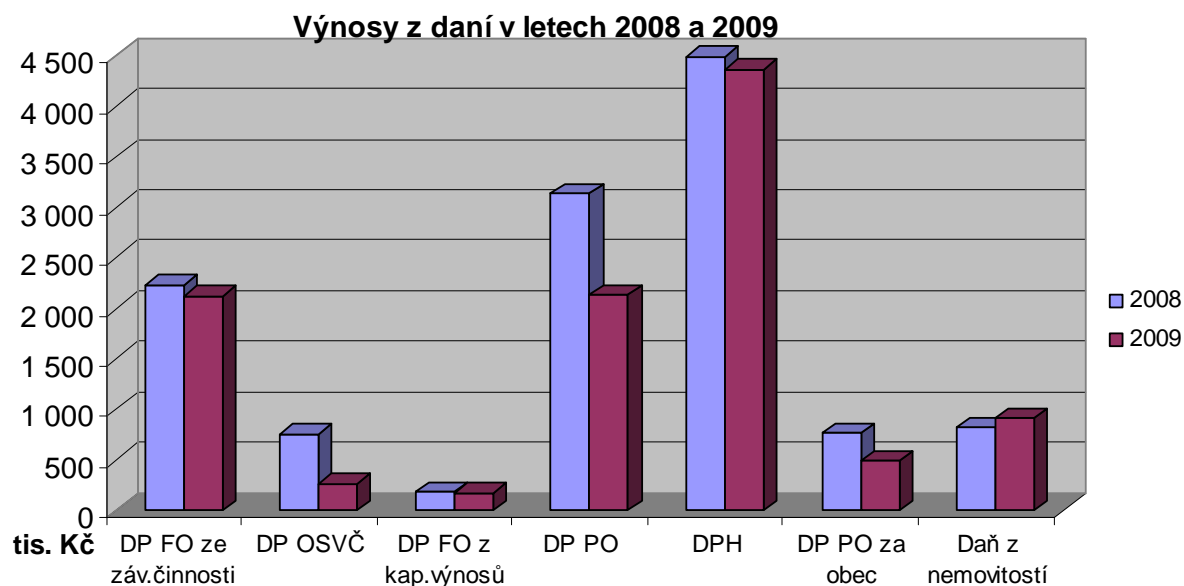
Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní výpočet

U daní sdílených je celkové snížení výnosů o 16,2 %, v penězích o 1 748,58 tis. Kč, což představuje 90,7 % hodnoty celkového propadu daňových výnosů obce Červenka. Největší procentní propady v obecním rozpočtu jsou u výnosů daně z příjmů OSVČ a to o 65,1 % (celorepublikový propad inkasa této daně činí 68,6 %, viz Příloha č. 4) a u daně z příjmů PO o 32,2 % (celorepublikové inkaso je nižší o 34,5 %), u které je zároveň nejvyšší pokles v korunovém vyjádření a to o více jak 1 mil. Kč méně do obecního rozpočtu. Je to způsobeno tím, že podnikatelům FO i PO byla v důsledku krize a propadu jejich očekávaných zisků v rámci vládních protikrizových opatření zrušena povinnost odvádět v průběhu daňového období 2009 zálohy na daň z příjmů. Jejich daňová povinnost za rok 2009 tak bude celá vypořádána až v průběhu 1. poloviny roku 2010. V důsledku stagnace či propadu ekonomiky byla také řada zaměstnavatelů nucena propouštět a to se projevilo snížením výnosu daně z příjmů ze závislé činnosti o 5 %, tedy o 112,26 tis. Kč (celorepublikový pokles inkasa této daně činí 3,6 %). Výnosy daně z příjmů FO z kapitálových výnosů a DPH klesly o 2,2 %, resp. o 2,9 % (celorepublikově inkaso daně z příjmů FO z kapitálových výnosů kleslo o 2,4 %, u DPH jen o 0,6 %, viz Příloha č. 4), ovšem díky několikanásobně vyššímu podílu

DPH na daňových výnosech obce činí hodnotový rozdíl poklesu těchto daní cca 124,98 tis. Kč.

I v této kapitole je vývoj výnosů daní pro názornější zdokumentování zpracován také graficky, viz Graf 3.3.

Graf 3.3 Výnosy z daní obce Červenka v letech 2008 a 2009

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní výpočet

U daní svěřených je ve výsledku pokles o 11,3 %, což představuje 179,95 tis. Kč, ovšem jak je vidět, je to důsledek snížení výsledné daňové povinnosti obce za rok 2009 jako poplatníka daně z příjmů PO. Není to v přímé souvislosti s ekonomickou krizí, ale spíše náhoda, protože obec v roce 2009 měla díky vyšším výdajům na opravy a údržbu bytového fondu nižší základ daně než v roce předešlém. Naopak výnos daně z nemovitostí jako jediný z výnosů tohoto období vykazuje kladné tempo růstu a to ve výši 10,5 %, v hodnotovém vyjádření 86,23 tis. Kč. Díky absenci obecně závazné vyhlášky o případné změně místních koeficientů se, tak jako v letech předešlých, jedná o zvýšení v důsledku rozmachu výstavby nemovitostí na katastru obce.

3.5 Analýza výdajů rozpočtů obce Červenka

V průběhu zkoumaného období měl celkový objem výdajů obce Červenka kromě roku 2007 zvyšující se tendenci. V roce 2007 je vykazováno záporné tempo růstu oproti předcházejícímu roku, ale jak je patrné z Přílohy č. 1, byl nižší objem výdajů plánován už v rozpočtu na tento rok z důvodu vytváření finanční rezervy k použití v dalším roce (2008). To nakonec dokládá i skokové navýšení celkových výdajů za rok 2008 o 23 %, v peněžním o 2 753,46 tis. Kč. V roce 2009 vzrostly celkové výdaje oproti roku 2008 v důsledku prohlubující se ekonomické krize jen o 1,6 %, což představuje 235,57 tis. Kč. Hodnoty v jednotlivých třídách výdajů představuje tabulka 3.4.

Tab. 3.4 Výdaje obce Červenka v letech 2005 - 2009

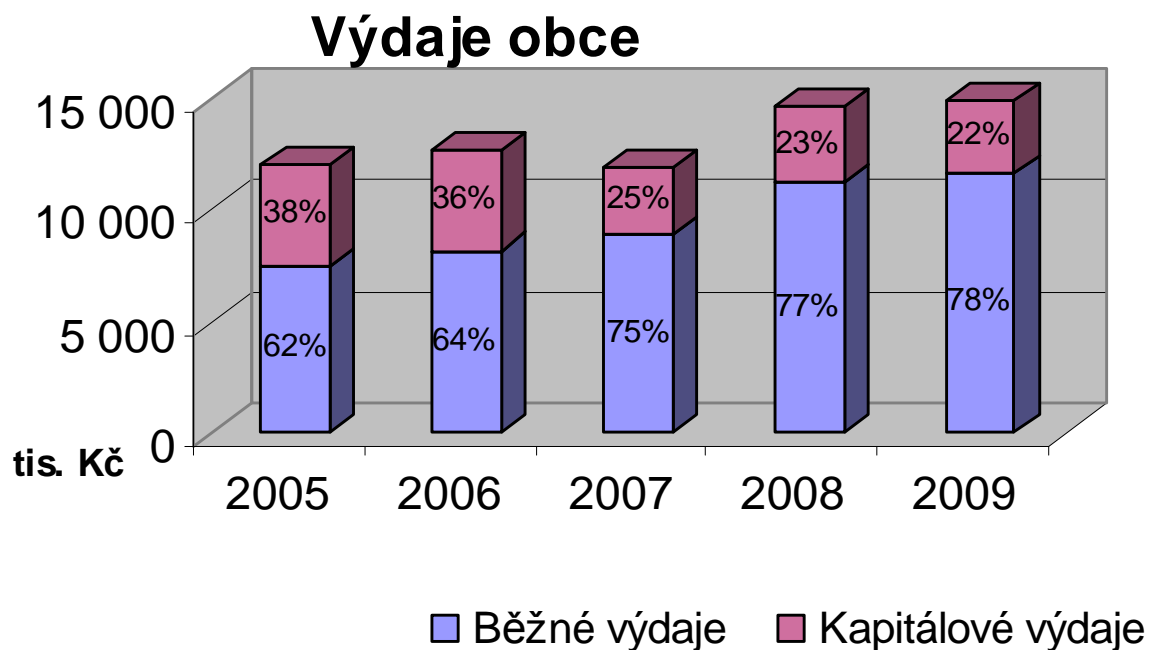
Výdaje po konsolidaci (v tis.Kč) a jejich %podíl na celkových výdajích										
	2005		2006		2007		2008		2009	
Běžné výdaje	7 494,81	62%	8 216,85	64%	8 926,90	75%	11 345,88	77%	11 706,31	78%
Kapitálové výdaje	4 578,33	38%	4 564,43	36%	3 042,17	25%	3 376,65	23%	3 251,78	22%
Výdaje celkem	12 073,14	100%	12 781,28	100%	11 969,07	100%	14 722,53	100%	14 958,10	100%
Růst			708,14	5,9%	-812,21	-6,4%	2 753,46	23%	235,57	1,6%

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní výpočet

Jejich podíl na celkových výdajích obce v jednotlivých letech pak lépe vystihuje graf 3.4.

Běžné výdaje rozpočtu jsou takové, které se každoročně opakují a jsou spojené se samotným běžným provozem obce a rozsahem činností, které na svém území zajišťuje. Objem běžných výdajů obce Červenka ve sledovaných letech každoročně rostl, stejně jako procentní podíl na celkových výdajích obce (od 62 % roku 2005 do 78 % roku 2009).

Graf 3.4 Výdaje obce Červenka v letech 2005 - 2009

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní výpočet

Tento trend lze vysvětlit tím, že majetek obce pořízený v předešlých letech generuje další výdaje v podobě jeho provozu, údržby a oprav. Také ceny služeb zajišťovaných pro obyvatele i potřebných pro samotný chod obce v průběhu let vzrůstají. Naproti tomu stojí za zmínku, že výše poplatků za tyto služby pro obyvatele se za poslední volební období zvýšila jen nepatrně. To je ale samozřejmě spíše projev politické vůle současných představitelů obce a důkaz mnohdy neekonomického stanovování výše těchto uživatelských poplatků za smíšené veřejné statky. U obce Červenka lze toto chování vysledovat u výše nájmu z obecních bytů, se kterým pak úzce souvisí prostředky vynakládané na údržbu bytového fondu obce, a u stanovení výše místního poplatku za sběr a svoz komunálního odpadu, který prokazatelně nepokrývá výdaje na tuto službu hrazené obcí dodavatelské firmě, viz níže uvedená tabulka 3.5.

Tak jako se v průběhu sledovaných let 2005 – 2009 zvyšoval podíl běžných výdajů na celkových výdajích obce, tak se logicky stejně rychle výše tohoto podílu u kapitálových výdajů obce snižovala. V korunovém vyjádření se hodnota

kapitálových výdajů, až na rok 2008 kdy došlo k výraznému nárůstu objemu celkových výdajů, také snižovala.

Tab. 3.5 Příjmy a výdaje obce Červenka za svoz komunálního odpadu v letech 2005 - 2009

Příjmy a výdaje obce Červenka za svoz komunálního odpadu v letech 2005 - 2009 (v Kč)					
	2005	2006	2007	2008	2009
MP za svoz TDO	304 060,00	305 370,00	317 560,00	378 880,00	385 705,00
Odměna za separaci	13 273,00	2 653,00	12 895,00	9 320,00	48 234,00
Příjmy celkem	317 333,00	308 023,00	330 455,00	388 200,00	433 939,00
Výdaje na svoz TDO	389 987,00	397 461,00	477 284,00	480 085,00	504 511,00
Rozdíl	-72 654,00	-89 438,00	-146 829,00	-91 885,00	-70 572,00

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní výpočet

4 ZHODNOCENÍ STRUKTURY OBECNÍHO ROZPOČTU V LETECH 2005 - 2009

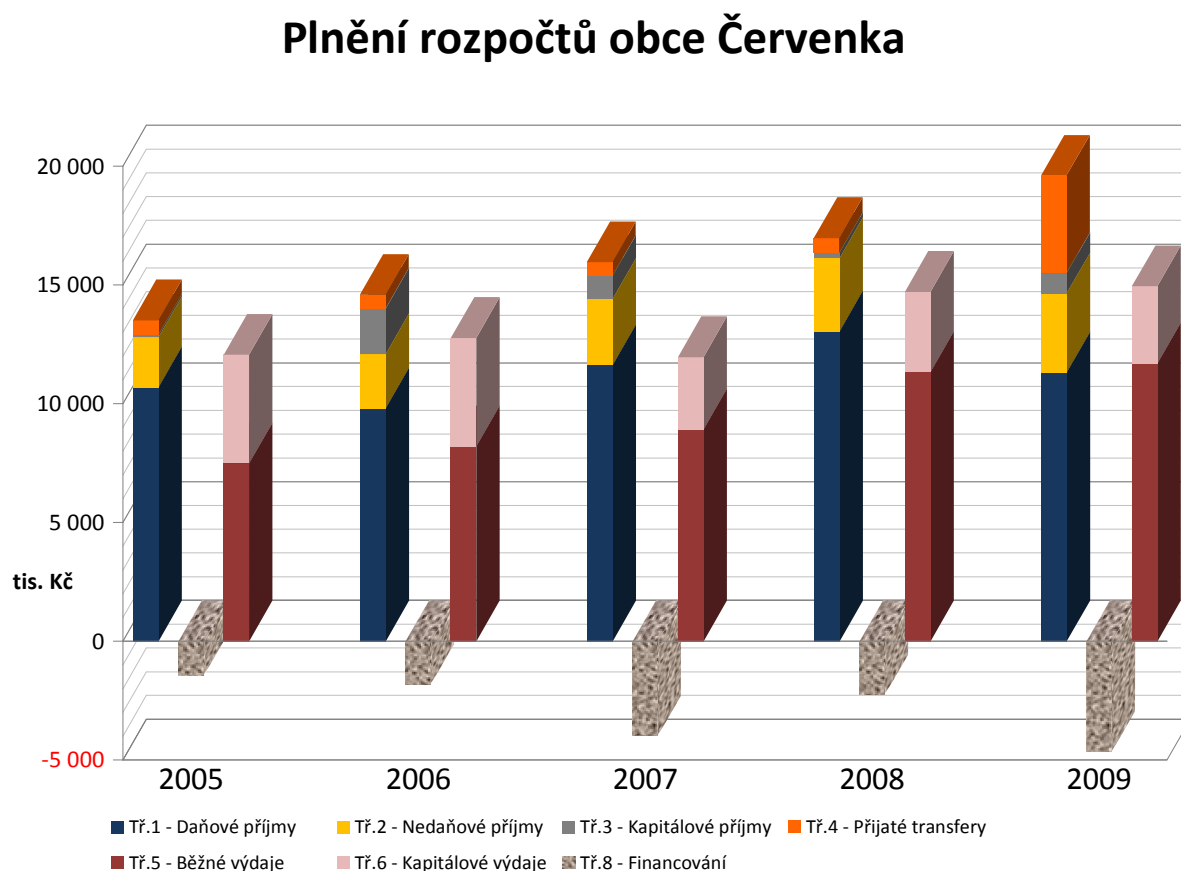
Obec Červenka, tak jako jakákoliv jiná obec České republiky, není ve své činnosti, zajišťování různých druhů veřejných statků a služeb pro své občany, finančně soběstačná. V kapitole 3 provedené analýzy a srovnání jednotlivých tříd příjmů a výdajů obce a jejich vývoj v průběhu let nám přiblížily poměr, v jakém se podílí na zabezpečení chodu obce a jejím dalším rozvoji.

Z údajů uvedených v Příloze č. 1 vyplývá, že rozpočty obce Červenka v letech 2005 až 2007 byly schváleny jako přebytkové, kdy přebytek byl použit na splátky dlouhodobého hypotečního úvěru. Rozpočty roku 2008 a 2009 byly sestaveny a schváleny jako schodkové. Plánovaný schodek rozpočtů byl zcela kryt vlastními prostředky z přebytků hospodaření minulých let, které zároveň bylo nutné zapojit do rozpočtu i na pokrytí splátek dříve přijatého dlouhodobého hypotečního úvěru. Další vnější zadlužení obce nevzniklo.

Obec Červenka schvaluje svůj rozpočet pravidelně až počátkem daného rozpočtového období. To jí umožňuje reagovat na zveřejňované predikce vývoje české ekonomiky v daném období a zohlednit je ve svém rozpočtu. Tento postup se nejvíce vyplatil při sestavování a schvalování rozpočtu na rok 2009, do něž obec Červenka již zakomponovala avízovanou nejistou prognózu ekonomického vývoje České republiky v důsledku dopadů celosvětové krize. Pominula tedy ještě na podzim roku 2008 při schvalování SR predikovaný nárůst HDP o 4,2 %, a naopak raději očekávané výnosy z daní pro rok 2009 oproti dosaženým výnosům roku 2008 ještě o něco ponížila, viz Příloha č. 2 sloupec Plnění 2008 a sloupec Schválený 2009.

Souhrnná data o plnění rozpočtů obce Červenka v jednotlivých letech jsou zaznamenány v Příloze č. 2 a pro názornost zpracovány do následujícího grafického vyjádření, viz Graf 4.1.

Graf 4.1 Plnění rozpočtů obce Červenka v letech 2005 - 2009

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní zpracování

Objem celkových příjmů obce Červenka v uvedených letech rostl. Daňové příjmy obce skokově vzrostly v roce 2008 a to právě díky novele RUD a změnám, které vnesla do kritérií a sazeb přerozdělování sdílených daní z celostátně vybraných výnosů některých daní, viz kapitoly 2.4.1 a 3.4.1. Na konečné výši nárůstu sdílených daní v rozpočtu obce Červenka 2008 měl samozřejmě svůj významný podíl i fakt, že výkonnost české ekonomiky jako celku v průběhu předešlých let rostla a tudíž se zvyšovalo i celostátně vybrané inkaso daní.

Tento příznivý trend bohužel v roce 2009 přerušila celosvětová ekonomická krize. Výkonnost ekonomiky ČR, měřená HDP, meziročně poklesla o 4,1 %. A protože daňové příjmy obecních rozpočtů jsou s hospodářským vývojem země těsně spjaty, projevíly se důsledky krize v rozpočtu obce Červenka v roce 2009 poměrně výrazně. Výnosy z daní obce Červenka se snížily oproti předešlému roku

o 15,6 % a jejich celkový objem ve výši 10 462,10 tis. Kč se tak dostal dokonce pod úroveň těchto příjmů inkasovaných obcí v roce 2007, viz Příloha č. 3. V peněžním vyjádření to ve výsledku činí o 1 928,54 tis. Kč méně do obecního rozpočtu v roce 2009 oproti roku 2008. Taková částka už obci musí zřetelně chybět a nutí ji přehodnotit investiční záměry nebo použít finanční rezervy z minulých let. Obec Červenka se proto rozhodla přesunout některé větší investice do dalších let a šetřila i na běžných výdajích roku 2009. Nakonec i díky získaným investičním dotacím, viz Tab. 3.1, nebyla nucena zapojovat rezervy či brát úvěr na případné dorovnání ztrát z neplnění výše popsaných daňových příjmů.

Nedaňové příjmy obce se během sledovaných let stabilně pohybovaly v rozmezí 16 – 18 % celkových příjmů obce Červenka. V hodnotovém vyjádření každoročně mírně rostly a to zejména díky postupnému pronajímání nově zrekonstruovaných nebytových prostor v areálu obecního úřadu firmám (PO) i podnikajícím fyzickým osobám. Největší část nedaňových příjmů (až 55 %) však obci každoročně plyne z pronájmu bytového fondu obce občanům. Výrazné zvyšování objemu nedaňových příjmů vznikajících ekonomickou činností obce se v budoucím období nedá očekávat, neboť obec Červenka nedisponuje dalšími volnými bytovými a nebytovými prostorami a ani zatím neplánuje rozšiřovat spektrum poskytovaných služeb pro obyvatele obce, ze kterých by plynuly další uživatelské poplatky do obecního rozpočtu.

Kapitálové příjmy obec Červenka v průběhu sledovaných let získala odprodejem obecních pozemků. Kromě roku 2006, kdy obec jednorázově odprodala větší parcelu soukromému podnikateli v tzv. průmyslové zóně na stavbu provozovny drobného podnikání, však nepředstavovaly kapitálové příjmy v obecních rozpočtech významnou položku a pohybovaly se v rozmezí 1 – 6 % celkových příjmů obce. Další větší prodeje pozemků obec neplánuje ani do budoucna.

Ani přijaté dotace v průběhu let 2005 – 2008 netvořily významnější položku příjmů v rozpočtu obce Červenka. Jejich výše se pohybovala na úrovni cca 3 – 4 % příjmů obce, v peněžním vyjádření to činilo cca 550 – 600 tis. Kč (celorepublikový průměr činí cca 25 %). Během těchto let byla obec Červenka v podstatě jen příjemcem nárokových dotací na školství a příspěvku na přenesený výkon státní

správy a nenárokových dotací od Úřadu práce na vytvořená pracovní místa v rámci veřejně prospěšných prací, kdy obec od jara do podzimu zaměstnávala 2 - 4 pracovníky na údržbu zeleně a veřejného prostranství. Výrazná změna nastala až v roce 2009, kdy se obci podařilo získat investiční dotaci od RRRS Střední Morava z regionálního operačního programu spolufinancovaného z rozpočtu EU na vybudování dětského hřiště a nové obecní knihovny s klubovnou pro místní spolky ve výši 2 354 tis. Kč. A dále byl přijat doplatek zadržované části dotace na vybudování čistíčky odpadních vod z roku 2002 Ministerstvem pro MR ČR ve výši 1 129 tis. Kč. Dotace rázem tvořily až 21 % celkových příjmů obce (cca 4 mil. Kč).

Výdaje obce Červenka se v jednotlivých letech jednoznačně odvíjely od výše příjmů obce. Podstatná část běžných výdajů obce se každoročně opakuje a slouží na zabezpečení běžného chodu obce a zajištění veřejných statků a služeb pro občany obce. Nárůst objemu běžných výdajů obce v jednotlivých letech byl důsledkem realizovaných oprav a údržby dříve pořízeného obecního majetku, zejména bytového fondu obce, který samozřejmě v dalších letech užívání generuje výdaje. Kapitálové výdaje obce byly v jednotlivých letech realizovány dle své naléhavosti a priorit ZO tak, jak na to stačily zbývající prostředky obecního rozpočtu. Obec Červenka, taktéž jako jiné stejně velké obce, není schopna ze svého rozpočtu pokrýt většinu investičních záměrů spojených s rozvojem svého území a modernizací majetku bez pomoci nenárokových dotací. A na ty se, jak víme, zase menším obcím velmi těžko a složitě dosahuje nejen pro administrativní náročnost spojenou s vyřizováním žádostí o dotace, ale také kvůli často požadovanému předfinancování či spolufinancování projektů. Obec Červenka v posledních letech střádá každoroční přebytky svého hospodaření, viz Příloha č. 2, na potřebnou a nutnou investici a to odkanalizování zbývající části obce v předpokládaném objemu výdajů nejméně 80 mil. Kč. Z tohoto rozsahu je více než zřejmé, že bez pomoci dotačního titulu obec tuto investici sama nikdy nezrealizuje a i tak se bude muset zadlužit na mnoho let dopředu. V současné době obec Červenka intenzivně usiluje o získání této nenárokové dotace z Evropského fondu regionálního rozvoje. Dále obec podala nebo v současnosti dokončuje podání žádostí o další nenárokové dotace z různých vyhlášených programů a výzev, a to na rekonstrukci nádvoří v areálu obecního úřadu, na zateplení fasády a výměnu oken v budově školy, na zateplení části obvodového pláště obecních bytových domů, na vybudování kadeřnictví a dalších služeb pro obyvatele a

v neposlední řadě na 3. změnu územního plánu obce. Pokud obec uspěje, ráda by všechny tyto záměry zrealizovala už v roce 2010.

5 ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá finančním hospodařením obce, jehož základním nástrojem je obecní rozpočet. Skrze něj dochází k realizaci cílů obecní politiky. O samotné struktuře a výši příjmů a výdajů obce rozhodují místní obyvatelé formou veřejné volby – prostřednictvím volených zástupců. Hospodaření podle vlastního rozpočtu je důležitým předpokladem fungování územní samosprávy. Rozpočty obcí jsou součástí soustavy veřejných rozpočtů ČR a jejich zásadním příjmem jsou příjmy daňové. Rozpočet obce je krátkodobým finančním plánem obce, peněžním fondem, ve kterém se soustřeďují různé druhy veřejných příjmů na financování veřejných statků a služeb, i účetně vyrovnanou bilancí kolísavého toku příjmů a výdajů během rozpočtového období.

Cílem práce bylo zhodnocení struktury rozpočtu konkrétní obce v průběhu let 2005 - 2009 a změn v oblasti daňových příjmů v souvislosti se změnou zákona o rozpočtovém určení daní a také v souvislosti s dopady celosvětové ekonomické krize.

Prostřednictvím analýzy finančního hospodaření obce Červenka byly popsány změny struktury rozpočtů a výše objemů jednotlivých druhů příjmů a výdajů obce v průběhu let 2005 – 2009. Analýza dopadů novely RUD na daňové příjmy obce v letech 2007 a 2008 jednoznačně prokázala, že změny zákona v podobě navýšení procentního podílu na sdílených daních, snížení počtu velikostních kategorií, odstranění skokových přechodů mezi nimi a zavedení nových kritérií v procesu přerozdělování výnosů z daní (kritéria celkové výměry a prostého počtu obyvatel obce), pozitivně ovlivnily výši daňových příjmů obce Červenka. Ty pak i díky rostoucí výkonnosti ekonomiky ČR ve sledovaných letech 2005 – 2008 celkově vzrostly o 12,8 %, v hodnotovém vyjádření pak o 1 407 tis. Kč. Zveřejněný celkový průměrný nárůst daňových příjmů obcí ČR v roce 2008 v důsledku novely RUD je 10,1 %, u obcí velikostní kategorie 1001 – 2000 obyvatel, kam patří i obec Červenka je uváděný nárůst dokonce 13,8 %, viz [5].

Dlouhodobě diskutovaná nízká úroveň daňových pravomocí obcí a zároveň vysoká míra závislosti obcí na přerozdělovacích procesech státu se naplno projevila

právě v důsledku celosvětové ekonomické krize. Její dopady na českou ekonomiku v roce 2009, jejíž výkonnost meziročně poklesla o cca 4,1 %, viz [17], byly příčinou prudkého poklesu daňových příjmů SR i rozpočtů obcí. U hodnocené obce Červenka příjmy ze sdílených daní meziročně poklesly o 16,2 %, což představuje v peněžním vyjádření bezmála 1 748 tis. Kč. A to už je jistě částka, která musí obci na financování jejích potřeb citelně chybět. Výpadky v daňových příjmech navíc nebudou jednorázové. Ekonomický pokles se projeví i v budoucnu např. nižším výnosem daně z nemovitostí z důvodu poklesu stavební aktivity. Tento pokles by mohl do jisté míry zmírnit fakt, že novelou zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, došlo od roku 2010 ke zdvojnásobení sazeb daně z pozemků (všech „nezemědělských“ pozemků, např. zastavěná plocha a nádvoří, stavební pozemky a ostatní plocha) a daně ze staveb (s výjimkou staveb sloužících pro ostatní podnikatelskou činnost). Rokem 2009 také skončila možnost osvobození od placení daně z nemovitostí na dobu 15 let u novostaveb obytných domů a bytů ve vlastnictví fyzických osob. Další možností obce ovlivnit výši výnosu této svěřené daně je zákonem umožněné zavedení místního koeficientu (obecně závaznou vyhláškou obce). Budoucímu očekávanému nepříznivému ekonomickému vývoji bohužel nezůstanou ušetřeny ani nedaňové příjmy obce, neboť díky rostoucí nezaměstnanosti se lidé dostávají do složitých životních situací, a tak nastávají potíže s úhradami za služby, výběrem místních poplatků, nájmů z bytů a nebytových prostor apod. Navíc lze více než reálně očekávat zvýšení výdajů obce v oblasti sociálních a zdravotních služeb v důsledku zmírňování dopadů krize na obyvatele. Omezení se dotknou ve větší míře i plánovaných investic obce. Jejich realizace bude možná jen s podporou dotací, a pokud to budou stále jen dotace nenárokové, menší obce budou pro jejich náročnou administraci a vysoký stupeň předfinancování nadále znevýhodněny.

Výsledky práce potvrzují, že daňové příjmy jsou zásadní skupinou příjmů obcí a nejdůležitějším zdrojem financování potřeb a povinností vyplývajících ze samotného poslání územních samospráv. Z tohoto důvodu jsou pochopitelné stálé snahy obcí o eliminaci kolísavosti objemů těchto příjmových toků do obecních rozpočtů. Obce usilují o další změny zákona o RUD, a to o zapojení do systému přerozdělování i výnosů z dalších spotřebních daní, pro které je charakteristický stabilnější výnos, případně rozšíření o další kritéria např. počet žáků ve zřizovaných školách a školských zařízeních. Daňové výnosy by jistě pozitivně ovlivnilo i

dokonalejší zabezpečení výběru daní státem tak, aby nedocházelo k daňovým únikům. Za zvážení by stálo i samotné zjednodušení celého daňového systému spolu s přehodnocením rozsahu a redukcí výšky v současnosti platných daňových úlev, výjimek a slev. Ke všem legislativním změnám je však vždy zapotřebí především politicko-ekonomická vůle vládních představitelů, a ta se v nejbližší, předvolební, době bohužel nedá očekávat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

a) Knihy, skripta, periodika

- [1] PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7262-086-4.
- [2] PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [3] SCHNEIDEROVÁ, I. *Rozpočtová skladba v roce 2009, rozpočtová pravidla, praktická řešení, návody, vzory*. 1. vyd. Rožďalovice: Revos-L, 2009. 262 s. ISBN 978-80-903160-8-9.
- [4] TOMÁNEK, P. *Hospodaření krajů a obcí*. Ostrava. 2009. 91 s.
- [5] OBEC&finance, odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí, měst a regionů, 2009, roč. XIV., č. 1-2009 a č. 2-2009, 80 s. ISBN 1211-4189

b) Legislativa

- [6] Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.
- [7] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- [8] Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.
- [9] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- [10] Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.
- [13] Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávních celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů.
- [14] Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [15] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- [16] Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

c) Internetové zdroje

- [17] Český statistický úřad [online], [cit. 2010-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/chdp031110.doc>>
- [18] Obec Červenka [online], [cit. 2010-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.obeccervenka.cz/>>

- [19] Ministerstvo financí České republiky [online], [cit. 2010-03-16]. Dostupné z WWW:
<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_52302.html?year=2010>
- [20] Český statistický úřad [online], [cit. 2010-03-16]. Dostupné z WWW:
<<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/0001-09-2009-0200>>
- [21] Ministerstvo financí České republiky [online], [cit. 2010-03-16]. Dostupné z WWW:
<<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisusc/charakteristika.pl?ico=635740>>

d) Ostatní

- [22] Výkazy obce Červenka FIN 2-12M pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků, regionálních rad a dobrovolných svazků obcí za období 2005 – 2009.
- [23] Závěrečné účty obce Červenka za období 2005 – 2009.

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

DPH	Daň z přidané hodnoty
DSO	Dobrovolný svazek obcí
EU	Evropská unie
FO	Fyzické osoby
HDP	Hrubý domácí produkt
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
KPP	Koeficient postupných přechodů
MAS	Místní akční skupina
MP	Místní poplatek
MR	Místní rozvoj
MV	Ministerstvo vnitra
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OÚ	Obecní úřad
PO	Právnícké osoby
PO	Příspěvkové organizace
RO	Rada obce
RRRS	Regionální rada regionu soudržnosti
RUD	Rozpočtové určení daní
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SF	Státní fond
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SR	Státní rozpočet
ÚSC	Územní samosprávný celek
VÚSC	Vyšší územně samosprávný celek
ZO	Zastupitelstvo obce

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Šumperku, dne 7. května 2010

Jana Klaclová
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Potoční 377, 784 01 Červenka

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Schválené rozpočty obce Červenka v letech 2005 – 2009

Příloha č. 2: Plnění rozpočtů obce Červenka v letech 2005 – 2009

Příloha č. 3: Třída 1 – Daňové příjmy obce Červenka v letech 2005 – 2009

Příloha č. 4: Meziroční srovnání celostátních daňových příjmů (inkaso daní)
v letech 2007 - 2009

PŘÍLOHA Č. 1

SCHVÁLENÉ ROZPOČTY OBCE ČERVENKA V LETECH 2005 – 2009

Rozpočty obce Červenka v letech 2005 - 2009 (v tis.Kč; po konsolidaci)										
	2005		2006		2007		2008		2009	
	Schválený	Upravený	Schválený	Upravený	Schválený	Upravený	Schválený	Upravený	Schválený	Upravený
Tř.1 - Daňové příjmy	9 710,00	11 013,00	10 183,00	9 856,00	10 141,00	11 734,00	11 395,00	13 238,14	11 513,00	12 024,00
Tř.2 - Nedaňové příjmy	1 707,00	2 216,00	2 088,00	2 632,00	3 059,30	3 260,30	3 010,00	3 474,56	3 344,20	3 575,70
Tř.3 - Kapitálové příjmy	200,00	200,00	620,00	1 916,00	500,00	988,10	350,00	369,50	750,00	854,00
Tř.4 - Přijaté transfery	436,78	594,78	567,71	797,47	219,76	1 732,76	481,50	1 016,68	345,70	5 406,56
<i>z toho neinvestiční</i>	<i>436,78</i>	<i>594,78</i>	<i>567,71</i>	<i>797,47</i>	<i>219,76</i>	<i>1 677,76</i>	<i>481,50</i>	<i>1 016,68</i>	<i>345,70</i>	<i>1 667,53</i>
<i>z toho investiční</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>55,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>3 739,03</i>
Příjmy celkem	12 053,78	14 023,78	13 458,71	15 201,47	13 920,06	17 715,16	15 236,50	18 098,88	15 952,90	21 860,26
Tř.5 - Běžné výdaje	7 728,00	8 198,00	7 456,00	8 710,76	8 619,50	10 998,60	11 360,00	12 459,02	12 289,00	13 479,12
Tř.6 - Kapitálové výdaje	3 645,78	5 570,78	5 258,71	5 746,71	3 623,56	5 515,56	4 060,00	5 823,36	4 150,00	8 867,25
Výdaje celkem	11 373,78	13 768,78	12 714,71	14 457,47	12 243,06	16 514,16	15 420,00	18 282,38	16 439,00	22 346,36
Tř.8 - Financování	-680,00	-255,00	-744,00	-744,00	-1 677,00	-1 201,00	183,50	183,50	486,10	486,10
<i>z toho změna stavu BÚ</i>	<i>0,00</i>	<i>425,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>273,00</i>	<i>749,00</i>	<i>1 093,50</i>	<i>1 093,50</i>	<i>937,10</i>	<i>937,10</i>
<i>z toho uhraz.dl.úvěry</i>	<i>-680,00</i>	<i>-680,00</i>	<i>-744,00</i>	<i>-744,00</i>	<i>-1 950,00</i>	<i>-1 950,00</i>	<i>-910,00</i>	<i>-910,00</i>	<i>-451,00</i>	<i>-451,00</i>
<i>z toho opravné položky</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní zpracování

PŘÍLOHA Č. 2

PLNĚNÍ ROZPOČTŮ OBCE ČERVENKA V LETECH 2005 – 2009

Rozpočty obce Červenka v letech 2005 - 2009 (v tis.Kč; po konsolidaci)										
	2005		2006		2007		2008		2009	
	Schválený	Plnění	Schválený	Plnění	Schválený	Plnění	Schválený	Plnění	Schválený	Plnění
Tř.1 - Daňové příjmy	9 710,00	10 700,97	10 183,00	9 825,19	10 141,00	11 638,04	11 395,00	13 062,08	11 513,00	11 327,13
Tř.2 - Nedaňové příjmy	1 707,00	2 103,75	2 088,00	2 278,68	3 059,30	2 791,50	3 010,00	3 081,80	3 344,20	3 330,24
Tř.3 - Kapitálové příjmy	200,00	105,40	620,00	1 915,56	500,00	968,98	350,00	219,03	750,00	853,30
Tř.4 - Přijaté transfery	436,78	594,02	567,71	559,53	219,76	551,39	481,50	605,61	345,70	4 073,67
<i>z toho neinvestiční</i>	<i>436,78</i>	<i>594,02</i>	<i>567,71</i>	<i>559,53</i>	<i>219,76</i>	<i>496,39</i>	<i>481,50</i>	<i>605,61</i>	<i>345,70</i>	<i>590,76</i>
<i>z toho investiční</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>55,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>3 482,91</i>
Příjmy celkem	12 053,78	13 504,14	13 458,71	14 578,97	13 920,06	15 949,90	15 236,50	16 968,52	15 952,90	19 584,34
Tř.5 - Běžné výdaje	7 728,00	7 494,81	7 456,00	8 216,85	8 619,50	8 926,90	11 360,00	11 345,88	12 289,00	11 706,31
Tř.6 - Kapitálové výdaje	3 645,78	4 578,33	5 258,71	4 564,43	3 623,56	3 042,17	4 060,00	3 376,65	4 150,00	3 251,78
Výdaje celkem	11 373,78	12 073,14	12 714,71	12 781,28	12 243,06	11 969,07	15 420,00	14 722,53	16 439,00	14 958,10
Tř.8 - Financování	-680,00	-1 431,00	-744,00	-1 797,69	-1 677,00	-3 980,83	183,50	-2 245,99	486,10	-4 626,24
<i>z toho změna stavu BÚ</i>	<i>0,00</i>	<i>-757,56</i>	<i>0,00</i>	<i>-1 090,20</i>	<i>273,00</i>	<i>-2 041,25</i>	<i>1 093,50</i>	<i>-1 356,15</i>	<i>937,10</i>	<i>-3 919,03</i>
<i>z toho uhraz.dl.úvěry</i>	<i>-680,00</i>	<i>-674,33</i>	<i>-744,00</i>	<i>-743,20</i>	<i>-1 950,00</i>	<i>-1 950,49</i>	<i>-910,00</i>	<i>-899,46</i>	<i>-451,00</i>	<i>-450,24</i>
<i>z toho opravné položky</i>	<i>0,00</i>	<i>0,89</i>	<i>0,00</i>	<i>35,71</i>	<i>0,00</i>	<i>10,90</i>	<i>0,00</i>	<i>9,61</i>	<i>0,00</i>	<i>-256,97</i>

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní zpracování

PŘÍLOHA Č. 3

TŘÍDA 1 – DAŇOVÉ PŘÍJMY OBCE

ČERVENKA V LETECH 2005 – 2009

Třída 1 - Daňové příjmy po konsolidaci (v tis.Kč)							
Položka \ Rok	2005	2006	2007	2008	Změna v % 2008/2007	2009	Změna v % 2009/2008
1111-DP FO ze záv.č.	2 004,36	1 992,76	2 276,98	2 234,53	98,1	2 122,27	95,0
1112-DP OSVČ	1 143,44	345,56	727,66	758,43	104,2	264,60	34,9
1113-DP FO z kap.výnosů	103,99	118,70	139,02	181,14	130,3	177,09	97,8
1121-DP PO	2 147,43	2 198,08	2 522,74	3 137,35	124,4	2 127,94	67,8
1211-DPH	3 377,09	3 548,32	3 821,28	4 491,73	117,5	4 362,70	97,1
<i>Daně sdílené</i>	<i>8 776,32</i>	<i>8 203,42</i>	<i>9 487,69</i>	<i>10 803,18</i>	<i>113,9</i>	<i>9 054,60</i>	<i>83,8</i>
1122-DP PO za obce	596,40	434,20	712,80	764,09	107,2	497,91	65,2
1511-Daň z nemovitostí	775,03	601,48	782,83	823,36	105,2	909,59	110,5
<i>Daně svěřené</i>	<i>1 371,43</i>	<i>1 035,68</i>	<i>1 495,63</i>	<i>1 587,45</i>	<i>106,1</i>	<i>1 407,50</i>	<i>88,7</i>
Daně celkem	10 147,74	9 239,10	10 983,32	12 390,63	112,8	10 462,10	84,4
Růst		-9,0%	18,9%	12,8%		-15,6%	
1332-Popl.za zneč.ovzduší	0,00	0,00	0,00	0,60	-	0,70	116,7
1334-Odv.za odn.ze ZPF	2,06	2,90	36,23	8,67	23,9	213,18	2458,0
1335-Popl.za odn.poz.-les	6,29	0,00	1,41	0,00	0,0	0,00	-
1337-Popl.za kom.odp.	304,06	305,37	317,56	378,88	119,3	385,71	101,8
1341-Popl.ze psů	23,11	21,00	21,25	21,51	101,2	21,67	100,7
1343-Popl.za už.věř.pr.	24,21	36,28	31,46	34,85	110,8	38,02	109,1
1344-Popl.ze vstupného	20,70	16,31	25,80	15,45	59,9	6,08	39,3
1347-Popl.za prov.VHA	60,00	69,12	70,00	60,00	85,7	65,00	108,3
1351-Odv.z výtěžku VHA	59,77	67,06	64,66	88,28	136,5	65,32	74,0
1361-Správní popl.	53,04	68,06	86,34	63,21	73,2	69,36	109,7
Poplatky celkem	553,23	586,09	654,72	671,45	102,6	865,02	128,8
Růst		5,9%	11,7%	2,6%		28,8%	
Tř.1 - Daňové příjmy	10 700,97	9 825,19	11 638,04	13 062,08		11 327,12	
Růst		-8,2%	18,5%	12,2%		-13,3%	

Zdroj: výkaz FIN 2-12 M, vlastní zpracování

PŘÍLOHA Č. 4

MEZIROČNÍ SROVNÁNÍ CELOSTÁTNÍCH DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ V LETECH 2007 - 2009

Meziroční srovnání celostátních daňových příjmů	v mld. Kč												
	Celkem r. 2007			Celkem r. 2008			Celkem r. 2009			Meziroč.přírůstek skutečnost		Meziroční index skutečnost %	
	Rozpočet schválený	sk.k 31.12. *)	% plnění	Rozpočet schválený	sk. k 31.12. **)	% plnění	Rozpočet schválený	sk. k 31.12. ***)	% plnění	2008/2007	2009/2008	2008/2007	2009/2008
Daňové příjmy	699,40	721,93	103,2	751,20	746,85	99,4	815,82	660,56	81,0	24,9	-86,3	103,5	88,4
- DPH	232,10	236,38	101,8	274,50	255,19	93,0	278,60	253,61	91,0	18,8	-1,6	108,0	99,4
- spotřební daň	138,70	138,95	100,2	142,30	133,01	93,5	151,80	131,07	86,3	-5,9	-1,9	95,7	98,5
- clo	1,20	1,44	119,6	1,30	2,20	169,5	1,60	1,40	87,3	0,8	-0,8	153,5	63,4
- daně z příjmů PO	152,50	162,79	106,7	168,60	182,51	108,3	187,00	119,60	64,0	19,7	-62,9	112,1	65,5
- daně z příjmů FO	146,60	151,97	103,7	135,40	143,31	105,8	162,90	126,74	77,8	-8,7	-16,6	94,3	88,4
z kapitálových výnosů	7,10	8,58	120,9	5,60	10,38	185,3	9,80	10,13	103,4	1,8	-0,2	120,9	97,6
závislá činnost	121,20	126,39	104,3	114,00	115,18	101,0	128,10	111,04	86,7	-11,2	-4,1	91,1	96,4
z přiznání	18,30	17,00	92,9	15,80	17,75	112,3	25,00	5,56	22,3	0,7	-12,2	104,4	31,4
- silniční daň	5,70	5,92	103,8	6,10	5,98	98,0	6,50	4,78	73,6	0,1	-1,2	101,1	80,0
- daň z nemovitosti	5,40	5,12	94,9	5,50	5,20	94,5	6,40	6,36	99,4	0,1	1,2	101,4	122,4
- majetkové daně	9,00	10,58	117,5	8,80	10,41	118,3	11,80	8,06	68,3	-0,2	-2,4	98,4	77,4
- dálniční poplatek	2,00	2,40	119,9	2,30	2,75	119,6	2,60	2,89	111,1	0,4	0,1	114,7	105,1
- ostatní daně a poplatky	6,20	6,38	102,9	6,40	6,30	98,4	6,62	6,06	91,5	-0,1	-0,2	98,7	96,2

*) v rozp.celost.daní v roce 2007 není zahrn.DPPO za obce a kraje ve výši 6,2 mld. Kč a dále správní a místní popl.obcím ve výši 6,2 mld. Kč a popl.za znečišť.ŽP také obcím ve výši 4,9 mld. Kč (ve skut. je lze sledovat pouze v účetnictví)

**) v rozp.celost.daní v roce 2008 není zahrn.DPPO za obce a kraje ve výši 6,9 mld. Kč a dále správní a místní popl.obcím ve výši 7,2 mld. Kč a popl.za znečišť.ŽP také obcím ve výši 5,4 mld. Kč (ve skut. je lze sledovat pouze v účetnictví)

***) v rozp.celost.daní v roce 2009 není zahrn.DPPO za obce a kraje ve výši 6,3 mld. Kč a dále správní a místní popl.obcím ve výši 8,0 mld. Kč a popl.za znečišť.ŽP také obcím ve výši 6,2 mld. Kč (ve skut. je lze sledovat pouze v účetnictví)

Zdroj: viz Internetové zdroje [19]